

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ»

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Рокочі Анастасії
Тарасівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Ромашко Ольга
Миколаївна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна

« ____ » _____ 201_ р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві**

Рокочі Анастасії Тарасівни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

Облік витрат підприємства малого бізнесу

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____ 2019р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку витрат підприємства малого бізнесу

Об'єктом дослідження є процес обліку витрат підприємства малого бізнесу

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1 Економічна сутність, класифікація витрат

1.2 Концептуальні засади обліку витрат підприємства малого бізнесу

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

2.1. Фінансовий облік витрат підприємства малого бізнесу

2.2. Відображення у звітності витрат підприємства малого бізнесу

2.3. Управлінський облік витрат підприємства малого бізнесу

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу

3.2. Удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу за умов застосування інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Затвердження плану ВКР		
2	Затвердження назви статті		
3	Подання статей на кафедрі		
4	Подання розділу 1		
5	Подання розділу 2		
6	Подання розділу 3		
7	Подання завершеної роботи на кафедрі для реєстрації		
8	Попередній захист		
9	Подання роботи на кафедрі в переплетеному вигляді		

7. Дата видачі завдання «25» січня 2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ О.М.Ромашко

9. Гарант освітньої програми _____ М.М.Бенько

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ А. Т. Рокоча

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи _____

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

Відмітка про попередній захист _____

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки **Рокочі Анастасії Тарасівни** може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ М.М. Бенько

Завідувач кафедри _____ О.В. Фоміна

« _____ » _____ 201_ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ	7
1.1 Економічна сутність, класифікація витрат.....	7
1.2 Концептуальні засади обліку витрат підприємства малого бізнесу...	13
Висновки за розділом 1.....	19
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»	20
2.1. Фінансовий облік витрат підприємства малого бізнесу	20
2.2. Відображення у звітності витрат підприємства малого бізнесу.....	27
2.3. Управлінський облік витрат підприємства малого бізнесу.....	33
Висновки за розділом 2.....	38
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»	40
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу.....	40
3.2. Удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу за умов застосування інформаційних систем і технологій.....	43
Висновки за розділом 3.....	51
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із перспективних напрямків зростання української економіки є розвиток малого бізнесу. З метою підвищення зацікавленості в створенні та розширенні діяльності малих підприємств державою запроваджені особливі умови його функціонування. Вони полягають як у пільговому оподаткуванні суб'єктів малого підприємства, так і в узаконеній можливості частково чи повністю не вести бухгалтерський облік. Щодо останнього, то це стосується лише фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, що застосовують спрощену систему оподаткування, юридичні особи незалежно від форми власності та сфери діяльності, згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» зобов'язані вести облік та подавати фінансову звітність відповідно до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [25].

Основною проблемою бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу є ведення ними обліку тільки з метою складання звітності. Це означає, що навіть підприємці з мільйонними обсягами виробництва не розглядають облік як джерело інформації для себе, а сприймають його як необхідність для формування податкової та фінансової звітності. Проте, з прийняттям Податкового кодексу України ведення бухгалтерського обліку стало серйозною та відповідальною справою. Зазнали змін і нормативно-правові акти, що регулювали бухгалтерський облік та звітність суб'єктів малого бізнесу.

Аналіз останніх досліджень. Питанням бухгалтерського обліку та звітності, доцільності спрощеної системи оподаткування на підприємствах сектору малого бізнесу приділяли увагу багато вчених, таких як: О. Барановський, Ф. Бутинець, П. Буряк, Т. Гоголь, В. Сопко, Н. Ніпорко, О. Кужель, Р. Хом'як та інші [16]. Проте, залишається багато питань так і не отримали однозначної відповіді, зокрема, актуальною проблемою залишається забезпечення якості інформації,

що відображається у фінансовій звітності внаслідок використання спрощених методик обліку витрат малими підприємствами.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу.

Визначена мета обумовила вирішення наступних завдань:

- ✓ уточнити економічну сутність, класифікацію витрат;
- ✓ розглянути концептуальні засади обліку витрат підприємства малого бізнесу;
- ✓ розкрити особливості фінансового обліку витрат підприємства малого бізнесу;
- ✓ дослідити відображення у звітності витрат підприємства малого бізнесу;
- ✓ уточнити суть та значення управління витратами обліку в процесі прийняття управлінських рішень на підприємстві малого бізнесу;
- ✓ запропонувати напрями і заходи удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу;
- ✓ проаналізувати існуючі варіанти організації обліку витрат підприємства малого бізнесу в інформаційних системах та технологіях, розробити пропозиції щодо удосконалення механізму інформаційного забезпечення підприємства малого бізнесу.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку витрат підприємства малого бізнесу.

Об'єктом дослідження є процес обліку витрат підприємства малого бізнесу.

Інформаційною базою наукового дослідження є первинна документація, реєстри обліку, звітність ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС», нормативно-правові акти, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, аналітичні записки міністерств.

Методологічною основою наукової роботи є сукупність методів і прийомів, які використовувалися в процесі дослідження, а саме методи: теоретичного узагальнення – для розкриття сутності і змісту витрат як економічної категорії та для визначення загальних положень та тенденцій розвитку обліку витрат підприємства малого бізнесу; порівняння – для розмежування понять та критичного аналізу різних поглядів науковців на досліджувані проблеми, а також для зіставлення відповідних положень національних П(с)БО та МСФЗ; синтезу – у формуванні підходів щодо обліку витрат в системі управління господарюючих суб'єктів; індукції – для формування конкретного судження про стан обліку витрат підприємства малого бізнесу при дослідженні теоретичних та методологічних положень; дедукції – при дослідженні загальних правил і принципів відображення в обліку витрат.

Основною науковою гіпотезою є припущення, що удосконаленням системи організаційних та методичних аспектів обліку витрат підприємства малого бізнесу дозволить отримати інформацію, яка забезпечить більш повну базу для прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико – методичному обґрунтуванні та практичному вирішенні завдань, пов'язаних з удосконаленням системи обліку витрат підприємства малого бізнесу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та обґрунтуванні конкретних пропозицій щодо удосконалення існуючої системи обліку витрат підприємства малого бізнесу з використанням сучасних інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством.

Апробація. Основні результати дослідження пройшли апробацію шляхом висвітлення у науковій статті «Особливості облік витрат підприємства малого бізнесу» [46].

Структура і обсяг роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність, класифікація витрат

Будь-яка діяльність неможлива без витрат речових, трудових та інших ресурсів, цінність яких визначається на ринку. Сукупність всіх цих витрат і складає поточні витрати підприємства. Необхідність дослідження витрат є актуальним питанням в сучасних умовах господарювання.

Витрати – досить значуща економічна категорія, питання сутності якої досліджувалось ще від початку осмислення фактів і явищ господарського життя та зародження економічної думки. На кожному з напрямів розвитку економічної науки розуміння витрат не залишалось постійним, а змінювалось із загальним розвитком економічної теорії та теоретичних і практичних аспектів управління ними. Узагальнення дослідження еволюції розвитку знань щодо сутності і змісту категорії «витрати» подано в дод. Б, у якому показано п'ять етапів розвитку знань про витрати [38].

Проривом у формуванні науково-теоретичних підходів до визначення економічної сутності та змісту витрат слід вважати виникнення у світовій економічній науці двох основних теорій, у центрі уваги яких перебуває показник витрат, а саме: трудової теорії вартості та теорії граничної корисності. З ними і пов'язується третій етап (XIV – кінець XIX ст.) здійснення спроб розкрити суть поняття “витрати” в різних теоріях (дод. В). Економічна сутність категорії «витрат» різна з точки зору нормативних документів та літературних джерел.

Так, Осовська Г. В., Юшкевич О. О. і Завадський Й. С. зауважують, що витрати мають цільову спрямованість, вони формуються в процесі використання ресурсів при здійсненні певної діяльності підприємства [40].

Голов С. Ф. наводить наступне трактування витрат: „Витрати – збільшення зобов’язань чи зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу звітного періоду” [11].

Витрати, за П(С)БО 16 «Витрати» [39], це - або зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення власного капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Відповідно до МСФЗ [22], витрати – це зменшення економічних вигод протягом звітного періоду, що відбувається у формі відтоку або зменшення активів, або збільшення зобов’язань, які ведуть до зменшення капіталу, не пов’язаних з його розподілом між учасниками акціонерного капіталу.

Як видно, визначення за П(С)БО та МСФЗ мають майже однаковий зміст, але поняття витрат, представлене в національних стандартах, є більш деталізованим.

Визнання витрат за національними стандартами в цілому відповідає визнанню витрат за міжнародними стандартами. Витрати звичайно означають споживання ресурсів (грошей, запасів, основних засобів тощо) в процесі діяльності підприємства та включають: собівартість реалізованої продукції, заробітну плату, комунальні платежі, амортизацію тощо. Крім того, за міжнародними стандартами до витрат належать збитки від інших операцій (продажу основних засобів) та подій (стихійного лиха), а також нереалізований збиток (наприклад, збиток від курсових різниць).

Витрати відображаються у Звіті про прибутки та збитки, коли існує зменшення майбутніх економічних вигід, пов’язаних зі зменшенням активу або зі збільшенням зобов’язань, що може бути достовірно визначено.

Це означає, що витрати визнаються одночасно з визнанням зобов’язання (наприклад, нарахування заробітної плати) або зі зменшенням активів (реалізація товару).

Витрати підприємства відносяться на той період, у якому вони були фактично отримані (понесені). Доходи та витрати, які пов'язані з тією самою операцією або іншою подією, визнаються одночасно; цей процес, як правило, називають відповідністю доходів та витрат. Наприклад, матеріальні витрати, зарплата, накладні витрати, що включені до складу собівартості продукції, визнають як витрати на момент отримання доходу від реалізації цієї продукції. Іноді прямий зв'язок між витратами та доходами встановити важко.

Якщо надходження економічних вигід очікуються протягом кількох облікових періодів і важко встановити їхній зв'язок з доходом конкретного періоду, витрати визнаються (у вигляді амортизації) систематичного та раціонального розподілу між відповідними звітними періодами.

Витрати слід відразу визнавати у Звіті про прибутки та збитки, якщо витрати не надають майбутніх економічних вигід; економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як актив балансу; виникають зобов'язання без визнання активу [55].

Отже, за МСФЗ витрати визнаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами і прибутками за конкретними статтями доходів, що припускає одночасне визнання прибутків та витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же операцій або інших подій. Згідно з П(С)БО 16 [39] витрати визнаються у звітності в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства, на основі систематичного та раціонального їх розподілу протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Відрізняється класифікація та групування витрат. Міжнародні стандарти виходять із існування загальноприйнятої практики розмежування у звітності статей витрат, які виникають у процесі звичайної діяльності організації, та статтями витрат, які не пов'язані із звичайною діяльністю. У П(С)БО 16 [39] витрати класифікуються залежно від виду діяльності, від

якого вони виникли, за економічними елементами і статтями витрат. А також виділяють прямі й непрямі витрати, змінні й постійні, одно елементні та комплексні, поточні витрати, витрати минулих і майбутніх періодів, продуктивні, непродуктивні й надзвичайні витрати (див.дод.Г).

Існують суттєві розбіжності і при відображенні витрат майбутніх періодів у складі витрат. При складанні звітності за МСФЗ необхідно провести перекваліфікацію таких витрат. З цією метою проводиться аналіз кожної статі та застосовуються критерії визнання, описані в МСФЗ.

При оцінці незавершеного виробництва необхідно врахувати, що це питання не достатньо врегульоване діючими П(С)БО, але МСФЗ 2 «Запаси» визначає методи оцінки запасів, створених на підприємстві, у тому числі незавершеного виробництва. МСФЗ підтримує методи оцінки, які забезпечують ефективне управління витратами в умовах конкурентної ринкової економіки. Існують розбіжності при відображенні витрат на оплату праці, непрямих виробничих витрат та інших. Згідно із МСФЗ витрати поділяються на основні види, а саме [53]:

- витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності;
- збитки нереалізовані, які виникають у результаті підвищення курсу обміну іноземної валюти;
- збитки реалізовані – це втрати, що виникають у результаті стихійного лиха, від реалізації основних засобів тощо.

Слід зазначити, що на у Положенні(стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» на відміну від міжнародних стандартів не розглядається така категорія як збитки.

При оцінці витрат слід врахувати, що в МСФЗ та П(С)БО відсутні спеціальні правила оцінки витрат, але така оцінка міститься в окремих стандартах з врахуванням особливостей оцінки витрат при здійсненні операцій з активами, зобов'язаннями та капіталом Порівнюючи оцінку та

відображення в обліку витрат за П(с)БО та МСФЗ можна стверджувати, що відмінності є за певними ознаками (див.табл.1.1).

Таблиця 1.1

**Порівняння оцінки та відображення в обліку витрат
за П(с)БО та МСФЗ**

№ з.п.	Ознака	Характеристика
1	Регламентуючі стандарти	за цією ознакою необхідно враховувати загальні питання витрат, які розглянуті у МСФЗ 1 «Представлення фінансової звітності», що регламентують облік окремих об'єктів обліку
	Визначення термінів	в П(с)БО 16 «Витрати» наводиться детальний перелік витрат, які не визнаються витратами та не відображаються у Звіті про фінансові результати, але в МСФЗ такий перелік відсутній
	Класифікація та групування витрат	МСФЗ передбачає розмежування в звітності статей витрат, що виникають в процесі звичайної діяльності та не пов'язані із звичайною діяльністю. П(с)БО 16 «Витрати» класифікує витрати за видами діяльності, економічними елементами та статтями витрат
	Визнання витрат	за МСФЗ витрати визнаються на основі зіставлення між сумами понесених витрат і прибутками по конкретних статтях доходів, що припускає одночасне визнання прибутків і витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же операцій. П(С)БО 16 «Витрати» визнає їх в момент вибуття активу або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу. Витрати визнаються одночасно з визнанням доходу.
	Оцінка витрат	у МСФЗ не наведено спеціальних правила оцінки витрат в окремому стандарті. В П(С)БО 16 «Витрати» відсутні правила оцінки витрат, але окремі особливості витрат на запаси викладені в П(С)БО 9 «Запаси».

Джерело: узагальнено автором на основі [22, 39, 48]

Отже, міжнародні стандарти не тільки узагальнюють накопичений досвід різних країн, але й активно впливають на розвиток національних систем бухгалтерського обліку й звітності. Аналіз змісту національних П(С)БО свідчить про необхідність їх постійного розвитку та удосконалення відповідно до змін, що відбуваються в економіці країни. У зв'язку з тим, що МСФЗ [18] постійно змінюються, усе більше спостерігається розбіжностей між ними й П(С)БО. Оскільки згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" П(С)БО не можуть суперечити міжнародним стандартам, у майбутньому слід очікувати внесення відповідних змін у стандарти щодо обліку та оцінки витрат.

За маркетингового підходу витрати розкриваються як внутрішній чинник, що впливає на ціну, а за аналітичного підходу витрати розкриваються як складова, необхідна для аналізу. З точки зору управлінського підходу витрати виступають складовим елементом системи управління підприємством.

Ми, як і більшість науковців у сфері бухгалтерського обліку користуються терміном «витрати», що наведене у ПСБО 16 «Витрати» [39] та НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [37].

Таким чином, проаналізувавши поняття «витрати», різними науковцями можна визначити дане поняття, як збільшення зобов'язань чи зменшення активів у процесі діяльності підприємства для отримання доходу. З точки зору бухгалтерського обліку, трактування поняття «витрати» ускладняється із введенням МСФЗ в національну облікову систему. На сьогодні, введення нового національного НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» стало своєрідною спробою до зближення з МСФЗ. Класифікація за П(С)БО 16 «Витрати» дуже перевантажена, має нормативний характер порівняно з рекомендаціями за МСБО 1 «Подання фінансової звітності» і потребує чіткої структуризації, враховуючи специфіку галузі і інформаційні потреби фінансового та управлінського обліку. Дослідження показало ряд невідповідностей щодо визнання та оцінки витрат, які потребують

грунтового дослідження та оперативного усунення виявлених розбіжностей для коректного відображення операційних витрат в звітності за міжнародними стандартами.

1.2. Концептуальні засади обліку витрат підприємства малого бізнесу

Правові основи бухгалтерського обліку – це сукупність визначених правових норм, що регулюють відносини по створенню і використанню облікової (бухгалтерської) інформації [10].

Облікові правові норми містяться в різних нормативно-правових актах, що різняться один від одного за рівнем і видом органа, що видав акт. Крім того, у багатьох випадках нормативні акти носять комплексний характер, оскільки включають до свого складу положення, що стосуються різних сфер людської діяльності. У цьому змісті під законодавством про бухгалтерський облік необхідно розуміти сукупність нормативних актів.

Для здійснення бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з витратами діяльності підприємства обов'язковою та необхідною умовою є точність і повнота відображення інформації, її законність [9].

Аналіз нормативної бази з питань обліку витрат підприємства малого бізнесу наведено в додатку Д.

Законодавчі основи регулювання бухгалтерського обліку закладені в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», який визначає правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та поширюється на всіх юридичних осіб, незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність відповідно до чинного законодавства України [10].

Методологічні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку зазначено в Інструкції «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського

обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [34].

Поняття витрати визначається НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 16 «Витрати». Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [10].

Що стосується Податкового кодексу України [29], то тут норми, що регулювали основні положення сутності та класифікації витрат були вилучені (зокрема п. 14.1.27.), в Розділі III були внесені суттєві коригування і ст.138 та 139 були зовсім переіменовані. Виходячи з цього основним документом, що регулює облік витрат залишається ПСБО 16 «Витрати».

Слід відмітити, що національні стандарти не повинні суперечити нормам міжнародних стандартів фінансової звітності, які активно впроваджуються у вітчизняну практику, тому актуальною проблемою сьогодні стає адекватне законодавче узгодження національного законодавства з нормами МСФЗ. Нормативний супровід впровадження міжнародних стандартів спричинив кардинальні зміни, що викликало масу проблем і дискусій серед фахівців бухгалтерського обліку.

Перехід на міжнародні стандарти зумовив нову проблему, яка торкається, зокрема, і обліку операційних витрат: трансформацію даних бухгалтерського обліку за П(С)БО, або паралельне ведення обліку за МСФЗ. У зв'язку з цим, внесені наказом Міністерства фінансів України №1591 [10] до П(С)БО і Плану рахунків, згідно з якими підприємства, що складають фінансову звітність за МСФЗ, не застосовуватимуть П(С)БО, субрахунки та Інструкцію до Плану рахунків бухгалтерського обліку. Тобто, це дає можливість зазначеним підприємствам уникнути трансформації фінансової звітності або ведення паралельного обліку за МСФЗ. Водночас, можливість гнучкого застосування плану рахунків бухгалтерського обліку дає змогу

більш ефективно використовувати потенціал сучасних інформаційних технологій для забезпечення потреб різних користувачів.

Одним з важливих кроків до зближення національних положень з міжнародними стало внесення змін до 25го стандарту. Зокрема, змінено назву Положення на Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» (далі – НП(С)БО 25).

Визначено, що норми НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» застосовуються мікропідприємствами, малими підприємствами, непідприємницькими товариствами, представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності та підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат (крім підприємств, які складають фінансова звітність за міжнародними стандартами фінансова звітності) [16]. Крім того, назва додатка 1 до Положення «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» змінена на «Фінансова звітність малого підприємства». Додовнено форму № 1-м (детальніше розглянемо розділі 2).

Внесено зміни і до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Мінфіну від 30.11.1999 № 291.

Тепер рахунки класу 9 «Витрати діяльності» можуть вести всі підприємства з відкриттям за власним рішенням рахунків класу 8 «Витрати за елементами». В тому числі – суб'єкти малого підприємництва, а також інші організації, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності [16].

Щодо спеціальної літератури (дод. Е), то обліку витрат завжди присвячений окремий розділ в будь-якому підручнику з обліку, які існують у великій кількості та в основному розшифровують нормативно-правові акти й в дечому їх дублюють.

В останні роки дослідження проблеми витрат набуває все більшого значення в сучасних умовах господарювання витрати розглядаються в працях

таких вчених: О. І. Корольова у статті «Концепція розвитку бухгалтерського обліку» розглядає проблему концепції розвитку бухгалтерського обліку витрат, автор запропонує удосконалення класифікації витрат [5].

У статті «Проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції» автори І. Белоусова та М. Чумаченко розглядають облік витрат і методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції[5].

Автор статті Н. Гура досліджує питання обліку і капіталізації фінансових витрат, де розглядає проблеми обліку й капіталізації витрат за різних умов створення кваліфікаційних активів та отримання і використання позик на підприємстві[5].

Серед багатьох фахівців, які зробили свій внесок у розвиток управлінського обліку, необхідно виділити уже згадуваних А. Сміта, Д. Рикардо, К. Маркса, Дж. Мак-Куллоха, Дж. Мілля, Р. Торренса, Ж.Б. Сея, Ф. Бастіа, К. Менгера, Ф. Візера, Дж. Б. Кларка, А. Маршалла, Дж. М. Кейнса, а також Е. Шмаленбаха, Е. Гутенберга та Г. Фанделя [14].

Особливості практики бухгалтерського обліку в економічно розвинених країнах: використання гнучких бюджетів в управлінні, використання альтернативних класифікацій затрат для різних цілей, оптимізація прибутку шляхом віднесення відхилень в системі стандарт-кост до затрат періоду, – викладаються також у спільній праці Ч.Т. Хорнгрена й Дж. Фостера «Бухгалтерский учет: управленческий аспект» [5].

У монографії відомого вітчизняного науковця С.Ф. Голова «Управлінський облік» [11] в розрізі загальної концепції і організації управлінського обліку розглядаються класифікація і методи калькулювання, бюджетування, аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток», аналіз для прийняття поточних та довгострокових рішень, система управлінського контролю затрат на основі обліку за центрами відповідальності, а також методи стратегічного управлінського обліку.

У сучасній науковій літературі, зокрема Колісник Г.М. визначив, що важливим методологічним питанням організації управлінського обліку є визначення його місця в системі рахунків бухгалтерського обліку. Що стосується податкового обліку, то він користується рахунками бухгалтерського обліку. При розрахунку оподаткованого прибутку у витрати включаються ті елементи які обумовлені в Податковому кодексі Півнюк О.П. [5] зазначив, що витрати в бухгалтерському розумінні відрізняються від витрат в економічному тлумаченні. Тобто, витрати – це загальноекономічна категорія, яка характеризує використання різних речовин і сил природи в процесі господарювання. Під економічними витратами розуміють затрати втрачених можливостей, тобто суму грошей, яку можна отримати при найбільш вигідному з усіх можливих альтернативних варіантів використання ресурсів. Таким чином, економічні витрати будь-якого ресурсу, обраного для виробництва продукції, дорівнюють його вартості за найкращого з усіх можливих варіантів використання. Поняття економічних витрат обумовлене обмеженістю ресурсів порівняно з кількістю варіантів їх використання. З бухгалтерської точки зору, витрати – це тільки конкретні витрати ресурсів.

Як бачимо багато наукової літератури присвячено проблемам обліку витрат, проте, залишається багато питань з обліку витрат саме підприємств малого бізнесу, зокрема, актуальною проблемою залишається забезпечення якості інформації, що відображається у фінансовій звітності внаслідок використання спрощених методик обліку витрат малими підприємствами та ін. Розглянемо основні проблеми висвітлені в науковій літературі з обліку витрат підприємств малого бізнесу.

Так, О.В. Павелко [5] у своїй науковій праці визначив, що обов'язковою умовою чіткої організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах є забезпечення відображення кожної господарської операції у відповідних документах. Оскільки підприємства малого бізнесу використовують безліч первинних документів, що у свою чергу обумовлює значну трудомісткість обліку, виникає потреба застосування нагромаджувальних документів, які

дозволятимуть здійснювати записи однорідних господарських операцій по мірі їх виникнення впродовж місяця чи періоду виконання робіт (надання послуг). На етапі узагальнення даних поточного обліку здійснюється формування реєстрів обліку, склад яких малі підприємства можуть обирати залежно від потреб, підготовка фінансової звітності для подання до відповідних державних органів, а також складання аналітичних таблиць за вимогами власника за спрощеною формою.

Шайхет І.О. [55] проаналізував проблеми чинного законодавства щодо особливостей обліку та складання звітності суб'єктами малого підприємництва, дослідив особливості і основні проблеми визначення поняття «Суб'єкт малого підприємництва» в контексті Податкового кодексу України, а також запропонував деякі шляхи вирішення цих проблем. Особлива увага автором приділена порівнянню визначення малих підприємств в Україні та за кордоном, а також можливість імплементації іноземного досвіду в українські реалії.

Науковцем Н.І. Нипорко [23] у роботі розглянуто форми організації бухгалтерського обліку витрат для підприємства малого бізнесу та його регулювання законодавством України. Проаналізовано можливі варіанти формування витратних рахунків та запропоновано, з метою спрощення обліку, метод коригування при розрахунку показника Спрощеного фінансового звіту «Собівартість реалізації продукції».

Отже, огляд спеціальної літератури свідчить про наявність потужної наукової та методологічної бази для обліку витрат як в Україні, так і за кордоном. Проте, в процесі розгляду та аналізу нормативних документів та спеціальної економічної літератури, було виявлено низку неточностей, суперечностей та неув'язок, що свідчить про потребу як подальшого нормативного удосконалення, так і майбутніх наукових досліджень, що б оперативно відображували зміни у вітчизняній системі бухгалтерського обліку витрат підприємства малого бізнесу.

Висновки за розділом 1

Дослідження теоретичних основ обліку витрат підприємства малого бізнесу дало можливість зробити наступні висновки:

На сьогодні, введення нового національного НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» стало своєрідною спробою до зближення з МСФЗ. Класифікація за П(С)БО 16 «Витрати» дуже перевантажена, має нормативний характер порівняно з рекомендаціями за МСБО 1 «Подання фінансової звітності» і потребує чіткої структуризації, враховуючи специфіку галузі і інформаційні потреби фінансового та управлінського обліку. Дослідження показало ряд невідповідностей щодо визнання та оцінки витрат, які потребують ґрунтовного дослідження та оперативного усунення виявлених розбіжностей для коректного відображення операційних витрат в звітності за міжнародними стандартами.

Огляд спеціальної літератури свідчить про наявність потужної наукової та методологічної бази для обліку витрат як в Україні, так і за кордоном. Проте, в процесі розгляду та аналізу нормативних документів та спеціальної економічної літератури, було виявлено низку неточностей, суперечностей та неув'язок, що свідчить про потребу як подальшого нормативного удосконалення, так і майбутніх наукових досліджень, що б оперативно відображували зміни у вітчизняній системі бухгалтерського обліку витрат підприємства малого бізнесу.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

2.1. Фінансовий облік витрат підприємства малого бізнесу

Організація фінансового обліку витрат не має суттєвих відмінностей як для малих, так і для середніх та великих підприємств, оскільки призначений для налагодження системи адміністративного управління в бухгалтерії, що передбачає, перш за все, встановлення найбільш ефективної системи обліку витрат; визначення оптимальної штатної структури облікового апарату; встановлення норм праці та часу, необхідного для виконання робіт; набір кадрів та їх навчання; раціональну організацію робочих місць бухгалтерів; налагодження дієвої системи обліку роботи працівників та контролю за виконанням ними своїх функцій [3].

Слід відмітити, що суб'єкти малого підприємництва в Україні залежно від особливостей господарської діяльності та різноманітності її видів можуть застосовувати «Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств» № 186 від 19.04.2001 р. (зі змінами) або ж «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» № 291 від 30.11.1999 (зі змінами), що передбачається наказом про облікову політику підприємства [52].

Порівняльну характеристику кількості синтетичних рахунків, що передбачена зазначеними планами рахунків, містить табл. 2.1.

Дані табл. 2.1 дають підстави для узагальнення, що «Спрощеним планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств» 2019 року, передбачено значно меншу кількість рахунків синтетичного обліку (29 рахунків проти 87).

Таблиця 2.1

**Порівняльна характеристика кількості синтетичних рахунків,
передбачених планами рахунків бухгалтерського обліку**

Кількість синтетичних рахунків, передбачена Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Кількість синтетичних рахунків, передбачена Спрощеним планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств
Клас 1 «Необоротні активи»	
10 рахунків	6 рахунків
Клас 2 «Запаси»	
9 рахунків	4 рахунки
Клас 3 «Кошти, розрахунки та інші активи»	
9 рахунків	5 рахунків
Клас 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань»	
10 рахунків	4 рахунки
Клас 5 «Довгострокові зобов'язання»	
6 рахунків	1 рахунок
Клас 6 «Поточні зобов'язання»	
10 рахунків	4 рахунки
Клас 7 «Доходи і результати діяльності»	
8 рахунків	3 рахунки
Клас 8 «Витрати за елементами»	
6 рахунків	-
Клас 9 «Витрати діяльності»	
10 рахунків	2 рахунки
Клас 0 «Позабалансові рахунки»	
9 рахунків	-

Джерело : узагальнено автором за [28,41]

Відсутній чіткий поділ рахунків на класи та субрахунки. Проте з метою забезпечення необхідної деталізації та аналітичності обліково-економічної інформації підприємства можуть вводити до спрощеного Плану рахунків субрахунки, виходячи з призначення рахунків та потреб управління підприємством.

Оскільки спрощена форма бухгалтерського обліку, як і спрощена система оподаткування, може застосовуватись поряд із загальноприйнятою формою обліку за вибором малого підприємства, тобто є дозволеною, а не обов'язковою, то малі підприємства у разі потреби можуть використовувати

облікові реєстри, передбачені «Методичними рекомендаціями по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку» від 29.12.2000 р. № 325, де передбачено до використання значно більшу кількість облікових реєстрів, аніж наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422. Відтак, на свій власний розсуд малі підприємства можуть обирати той чи інший склад реєстрів обліку, що підлягатиме використанню ними з метою ведення бухгалтерського обліку[52].

У п. 7 НП(С)БО 25 «Скорочена фінансова звітність» [25] відмічене, що суб'єкти малого підприємництва, які мають право:

- ✓ обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;
- ✓ не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;
- ✓ поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою.

У п.8 НП(С)БО 25 [25] передбачено, що суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та які не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в реєстрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису.

Аналогічну норму прописано у ст. 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [15]. Відтак, при потребі виходу підприємств із складу тих, що мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат, може виникнути проблема у формуванні облікових даних при поверненні підприємств до ведення обліку із використанням подвійного запису. Ми вважаємо, що у разі, якщо суб'єкти

малого підприємництва мають потребу у складанні ф.№ 1-м «Баланс» чи ф.№1-мс «Баланс» їм обов'язково слід застосовувати метод подвійного запису. Потреба використання балансу будь-яким підприємством – юридичною особою обґрунтовується принципом автономності. Фізичні особи підприємці цей принцип не застосовують, тому вони не складають баланс і не використовують метод подвійного запису.

Для ефективної організації бухгалтерського обліку на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» ведеться облік витрат у журналах (журнал 1-мс обліку активів; журнал 2-мс обліку капіталу і зобов'язань; журнал 3-мс обліку доходів; журнал 4-мс обліку витрат) і відомостях. Зміст журналів і відомостей відрізняється від існуючих у спрощених формах облікових реєстрів, які розроблені згідно з Методичними рекомендаціями № 422. Назви колонок журналу 1-мс і журналу 2-мс не містять основних бухгалтерських понять – дебет і кредит, однак заповнення журналів та відомостей здійснюється за загальновідомим правилом – той, хто отримує, дебетується, хто віддає (передає) – кредитується [17].

У Журналі 1-мс з обліку активів колонки для відображення змін в господарських засобах поділені на дві частини, однак замість понять дебету і кредиту записано інші економічні терміни, дії, які відбуваються з господарськими засобами (зменшення, вибуття, надходження, списання та ін.). Заповнення граф журналу передбачається за принципом відображення змін на активних рахунках: за дебетом відображається надходження або отримання господарських засобів, а за кредитом – їх зменшення, вибуття, погашення або витрачання. Подібним чином побудований журнал 2-мс для обліку зобов'язань і капіталу, в якому зміни господарських операцій відображаються згідно з основним правилом відображення змін на пасивних рахунках (з правої сторони кожної колонки відображаються збільшення суми капіталу або суми зобов'язань, а з лівої сторони – їх зменшення або погашення). Згідно з нормами Методичних рекомендацій №720 підприємство повинні відображати зміни двічі у відповідних відомостях і журналах [17].

Таким чином, бухгалтер на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» відображає кожну господарську операцію не двічі (як цього вимагає метод подвійного запису), а тричі, тому що, крім змін у статтях балансу, розробники методичних рекомендацій вимагають від малих підприємств деталізувати інформацію про нарахування амортизації та витрати на ремонт основних засобів, а також про розрахунки підприємства з постачальниками, покупцями, працівниками, бюджетом та іншими контрагентами, що призводить до відображення господарських операцій у декількох облікових регістрах. Таким чином, у відображенні господарських операцій у спрощених формах журналів і відомостей присутній метод подвійного запису, який забезпечує (допомагає) при складанні фінансової звітності, зокрема, основного бухгалтерського документу – Балансу (звіту про фінансовий стан).

У результаті проведеного дослідження встановлено, що обов'язковою умовою чіткої організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, зокрема і ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС», є забезпечення відображення кожної господарської операції у відповідних документах. Оскільки підприємства малого бізнесу використовують безліч первинних документів, що у свою чергу обумовлює значну трудомісткість обліку, виникає потреба застосування нагромаджуваних документів, які дозволятимуть здійснювати записи однорідних господарських операцій по мірі їх виникнення впродовж місяця чи періоду виконання робіт (надання послуг). На етапі узагальнення даних поточного обліку здійснюється формування регістрів обліку, склад яких малі підприємства можуть обирати залежно від потреб, підготовка фінансової звітності для подання до відповідних державних органів, а також складання аналітичних таблиць за вимогами власника за спрощеною формою.

Згідно зі спрощеним планом рахунків, для обліку витрат ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» використовують рахунки 9го класу (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Рахунки для обліку витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

Назва	Призначення
90 «Собівартість реалізації»	для відображення інформації про виробничу собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг та собівартість реалізованих товарів
91 «Загальновиробничі витрати»	для обліку накладних виробничих витрат
96 «Інші витрати»	для обліку інших витрат.

Джерело: узагальнено автором на основі [28]

Поряд з цим зазначено, що записи на рахунках обліку Спрощеного плану рахунків здійснюються відповідно до Інструкції до загального Плану рахунків [15], а суб'єкти малого підприємництва для обліку витрат можуть використовувати і рахунки класу 8.

Пропонуємо ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» для обліку витрат застосовувати рахунки класу 8 та інформацію про витрати формувати в розрізі економічних елементів (табл. 2.3). Склад витрат у розрізі економічних елементів та їх складові наведено у П(С)БО 16 “Витрати”.

Таблиця 2.3

Запропоновані рахунки для обліку витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

Назва	Характеристика
841 «Матеріальні витрати»	на вартість витрачених виробів, технологічного палива й ін.;
842 «Витрати на оплату праці»	на суму основної і додаткової заробітної плати й інших виплат, нарахованих працівникам зайнятим виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг, що можуть бути прямо віднесені на конкретні об'єкти витрат;
843 «Витрати на соціальне страхування»	на суму відрахованої на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, соціальне страхування на випадок безробіття й інші соціальні заходи
844 «Амортизація»	на суму нарахованої амортизації виробничого обладнання

Джерело: запропоновано автором на основі [28]

Підприємство ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» складає звітність за НП(С)БО 25 «Скорочена фінансова звітність» та застосовує загальний План рахунків і веде облік витрат на рахунках 90, 91 та 96. Витрати адміністративні та витрати на збут ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» збираються за дебетом рахунка 79 «Фінансові результати» у кореспонденції з кредитом тих самих рахунків (табл. 2.4., дод. Ж, 3).

Таблиця 2.4

**Бухгалтерські проведення витрат
на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків				Сума, грн.
		за загальним Планом		за Спрощеним Планом		
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	Відображено витрати на ремонт основних засобів	152	23	152	23	2300
2	Однчасне списання на об'єкти обліку витрат	23	91	23	91	2300
3	Списано на фінансові результати загальновиробничі витрати	79	91	79	91	2300
4	Визнано у складі виробничої собівартості змінні і постійні розподілені загальновиробничі витрати	23	91	23	91	1850
5	Визнано у складі собівартості реалізованої готової продукції постійні нерозподілені загальновиробничі витрати	901	91	90	91	1200
6	Списано на витрати виробництва вартість: сировини і матеріалів, пально-мастильних матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин, малоцінних і швидкозношуваних предметів	23	20	23	20	3400

Джерело: складено автором за матеріалами підприємства

За власним вибором підприємство може застосовувати загальну форму обліку і звітності за НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», проте в такому разі воно позбавляється права на спрощений режим оподаткування. Незалежно від форми обліку, підприємство при визнанні та відображенні витрат в обліку і звітності керується П(С)БО 16 «Витрати».

Отже, з метою ефективного обліку витрат на підприємстві малого бізнесу необхідно:

- застосовувати спрощений режим обліку і звітності відповідно до МСФЗ;

- уніфікувати реєстри обліку витрат малих підприємств, щоб вони відповідали потребам не лише формування звітності, а й побудови системи ефективного управління витратами.

Виходячи з особливостей діяльності ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» доцільно використовувати рахунки 8 класу, що дозволить ефективніше управляти витратами підприємства.

2.2. Відображення у звітності витрат підприємства малого бізнесу

Фінансові звіти, що складаються суб'єктом малого підприємництва та подаються до органів Державної фіскальної служби та Державної статистики – це Баланс (звіт про фінансовий стан) ф. Н 1-м та Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) ф. Н 2-м. [17].

Суб'єкти малого підприємництва - юридичні особи, що відповідають критеріям п. 154.6 ПКУ, та мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат. А це підприємства, що відповідають критеріям: розмір річного доходу в даний час не перевищує трьох мільйонів гривень, та заробітна плата найманих працівників за кожен місяць звітного періоду не менше, ніж дві мінімальні заробітні плати, до того ж це повинні бути новостворені підприємства (з 1.04.2011 року), чи платники єдиного податку, або ж підприємства, які протягом останніх трьох років мали річний дохід, що не перевищував трьох мільйонів гривень і не більше 50 осіб найманих працівників.

З 12.04.2011 р. діє спільний лист Мінфіну та Державного комітету статистики України N 31-08410-06-5/9545, N 04/4-7/214 який зобов'язує суб'єктів малого підприємництва та мікро підприємництва складати звітність за ф. Н 1-м та ф. Н 2-м. Правда в нормативній базі залишається чинним і відповідний лист 31-20080-2-6/8885 від 08.12.2005 р., який не на стільки категоричний і дозволяє застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності поряд з діючою загальною системою оподаткування,

бухгалтерського обліку та звітності, передбаченою законодавством, на вибір суб'єкта малого підприємництва [10].

Що ж до юридичних осіб, які відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 Податкового кодексу України, то вони можуть подавати лише фінансову звітність, передбачену для суб'єктів малого підприємництва форми NN 1-мс та 2-мс. Відповідно до прийнятого у 2019 році НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», суб'єкти малого підприємництва за допомогою бухгалтерського обліку мають забезпечити інформацію необхідну для складання фінансової звітності, зокрема статей Звіту про фінансові результати (форма № 2 м) «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)», «Інші операційні витрати», «Інші витрати» [17].

У статті "Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)" наводиться виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), розрахована виходячи із витрат, прямо пов'язаних із виробництвом, що відповідає ПСБО 16. До них відносяться: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці і соціальне страхування, амортизація основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг, вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом, інші прямі та загальновиробничі витрати [10].

Відповідно з прийняттям НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», до форм звітності було прийнято певні зміни, зокрема, Баланс за формою № 1-м доповнено новим показником «Нематеріальні активи». Раніше вартість нематеріальних активів відображалася у статті «Основні засоби» (п.2.2 ПСБО-25 у «старій» редакції) — ряд.1010—1012 розділу I форми № 1-м. Тепер у статті «Нематеріальні активи» відображаються окремо первісна та залишкова вартість нематеріальних активів, а також нарахована сума накопиченої амортизації. До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю і сумою

накопиченої амортизації, яка наводиться у дужках. У зв'язку із цим форму № 1-м доповнено рядками 1000—1002 [17].

Ці додаткові рядки потрібно буде заповнювати вже починаючи зі звітності за 9 місяців 2019 року. До форми № 1-мс зміни внесені не були. А значить, ті підприємства, які її подають, продовжують відображати нематеріальні активи у складі основних засобів.

Також, уточнено порядок розрахунку статті «Фінансовий результат до оподаткування (2280—2285)» (ряд.2290 форми № 2-м). У п.5.7 р. II ПСБО-25 цей показник визначався як «різниця між чистими доходами та всіма витратами підприємства». Тепер слово «чистими» виключено. Але практично це ніяк не впливатиме на розрахунок вказаного показника. Як і раніше, він розраховується як різниця між показниками рядків 2280 і 2285. Аналогічні зміни внесені і до порядку розрахунку цього показника у формі № 2-мс (ряд.2290) [17].

Статистична звітність включає систему показників, призначених для статистично-го вивчення діяльності підприємств і галузей виробництва по державі в цілому. Вона складається за єдиними формами на підставі даних бухгалтерського, статистичного і оперативного обліку.

Статистична інформація — це офіційна документована державна інформація, яка дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, що відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя.

Статистична інформація подається до органів статистики і її періодичність та строки подання визначаються також відповідними нормативними актами України. Статистична інформація підприємств належить до зовнішньої звітності підприємства. її призначення — моніторинг господарських процесів у часі та просторі з метою аналізу та прийняття управлінських рішень. Система статистичної інформації, її джерела і режим визначаються Законом України “Про державну статистику” від 17.09.92 № 2614-XII та іншими правовими актами в цій галузі. Форми

статистичної інформації розробляються Державною службою статистики України [20].

Державна статистична інформація підлягає систематичному відкритому опублікуванню. Забезпечується відкритий доступ громадян, наукових установ, зацікавлених організацій до неопублікованих статистичних даних, які не підпадають під дію обмежень, установлених Законами України.

Таким чином, малі підприємства повинні представляти фінансову звітність в органи статистики не пізніше 25-го числа місяця, наступного за звітним кварталом.

Крім того, малі підприємства - платники податку на прибуток, яким встановлено квартальний звітний період, також повинні представляти фінансову звітність як додаток до декларації з податку на прибуток.

Малі підприємства, що використовують МСФЗ для малих і середніх підприємств (далі - МСП), позбавлені права на подання скороченою фінансовою звітності (ч. 3 ст. 11 розд. IV Закону № 996) і подають її в повному складі (п. 3.17 МСФЗ для МСП), а саме: Звіт про фінансовий стан; або єдиний звіт Про сукупному доході, або окремий Звіт про прибутки і збитки; Звіт про зміни у власному капіталі; Звіт про рух грошових коштів; Примітки, які містять стислий виклад суттєвої облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

Малі та середні підприємства застосовують МСФЗ не по кількісним критеріям, передбаченим для ведення бухгалтерського обліку підприємствами по НП (С) БО, а відповідно до характерними рисами і якісними показниками, визначеними п. 1.2. розд. 1 МСФЗ для МСП, а саме:

- не підзвітні громадськості;
- оприлюдняють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів (наприклад, власники, які не беруть участь в управлінні підприємством, існуючі та потенційні кредитори, а також кредитно-рейтингові агентства).

Відповідно до п. 2 розд. II НП (С) БО 1 мікропідприємства і малі підприємства можуть самостійно визначати доцільність складання фінансової звітності за формами, наведеними в НП (С) БО 25.

З 24.07.19 р. змінилася періодичність подання фінансової звітності, а саме [16]:

- малі підприємства і представництва іноземних СГ (тобто особи, що подають форми № 1-м та № 2-м) позбулися можливості подавати фінансова звітність тільки за рік. Тепер вони повинні звітувати перед державною статистикою поквартально. Їх виключили з абзацу шістнадцятого п. 2 Порядку № 419, який дозволяє подавати скорочену фінансова звітність один раз на рік. Ми вважаємо, що обов'язок подавати квартальну фінансова звітність до органу статистики виникне у них уже починаючи із фінансова звітність за 9 місяців 2019 року;
- підприємства, що подають форми № 1-мс та № 2-мс, залишилися в абзаці шістнадцятому п. 2 Порядку № 419. Тому вони мають право звітувати один раз на рік. На сьогодні встановлено такі строки подання скороченої фінансова звітність (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Строки подання скороченої фінансової звітності

Держорган	Категорія підприємства	Строк подання
1	2	3
1. Квартальна фінансова звітність		
Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-м та № 2-м)		
Орган статистики	Усі підприємства, що подають форми № 1-м та 2-м	Не пізніше 25-го числа місяця, що настає за звітним кварталом* (п. 2, 5 Порядку № 419)
Орган ДФС	Малі підприємства і постійні представництва іноземних СГ – платники податку на прибуток з річним доходом понад 20 млн грн.	Одночасно з поданням звітності з податку на прибуток** – протягом 40 днів з моменту закінчення звітного кварталу (п. 5 Порядку № 419, пп. 49.18.2 ПК)
	Інші підприємства, що подають форми № 1-м та № 2-м	Не подають

Продовження табл.2.5

1	2	3
Фінансовий звіт суб'єкта мікропідприємництва (форми № 1-мс та № 2-мс)		
Орган статистики	Усі підприємства, що подають форми № 1-мс та № 2-мс	Не подають
Орган ДФС	Мікропідприємства – платники податку на прибуток з річним доходом понад 20 млн грн	Одночасно з поданням декларації з податку на прибуток – протягом 40 днів з моменту закінчення звітного кварталу (п. 5 Порядку № 419, пп. 49.18.2 ПК, Лист № 4779)
	Інші підприємства, що подають форми № 1-мс та № 2-мс	Не подають
2. Річна фінансова звітність		
Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-м та № 2-м) і Фінансовий звіт суб'єкта мікропідприємництва (форми № 1-мс та № 2-мс)		
Орган статистики	Усі підприємства, що подають скорочену фінансова звітність за формами № 1-м та № 2-м або формами № 1-мс та № 2-мс	Не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним (п. 2, 5 Порядку № 419)
Орган ДФС	Малі підприємства і мікропідприємства – платники податку на прибуток	одночасно з поданням річної декларації з податку на прибуток – протягом 60 днів року, що настає за звітним (п. 46.2, пп. 49.18.6 ПК; п. 2, 5 Порядку № 419)

Джерело: розроблено автором за [16]

Отже, бухгалтерський облік на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» рекомендується формувати як єдність трьох складових – податкового, фінансового й управлінського обліку (п.р.2.3). Кожна складова виконуватиме свої функції. Податковий і фінансовий облік забезпечуватимуть підготовку і надання інформації зовнішнім користувачам, у першу чергу державним органам. Управлінський облік ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» має виконувати як облікові, так і аналітичні функції. Облікові функції полягають у додатковому паралельному обчисленні собівартості продукції за методом, альтернативним П(С)БО 16.

2.3. Управлінський облік витрат підприємства малого бізнесу

Оптимізація стану внутрішнього середовища господарюючого суб'єкта невід'ємно пов'язана зі здійсненням цілеспрямованого управління витратами. В свою чергу, управління витратами базується на узгодженому функціонуванні обліку й економічного аналізу, яке утворює обліково-аналітичне забезпечення. Належним чином зібрана, оброблена та підготовлена облікова й аналітична інформація надається менеджменту для прийняття управлінських рішень. Чим вищими є якісні характеристики такої інформації, тим більш зваженими й ефективними будуть керівні рішення та управлінські дії, спродуковані на її основі.

Управління витратами – це система, у якій суб'єкт управління (керівники та фахівці підприємства) спрямовує свій вплив на об'єкт управління (витрати підприємства) з метою забезпечення оптимального рівня, структури і динаміки витрат, виконуючи при цьому такі управлінські функції: регулювання, прогнозування, планування, бюджетування, нормування, облік, розподіл, контроль витрат, калькулювання, економічний аналіз. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами – центральна складова інформаційного забезпечення управління витратами підприємства, яка уособлює сукупність результатів обліку й аналізу витрат, отриманих внаслідок групування, зберігання, висвітлення у звітах і надання керівництву інформації щодо витрат у такий спосіб, що дозволяє максимально зважено прийняти управлінські рішення щодо господарської діяльності підприємства [11].

Більшість українських малих підприємств не мають сталої системи управління витратами (як і на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»), так як і причиною чого насамперед є не сформованість належного обліково-аналітичного забезпечення. Невеликий масштаб господарювання та обмеженість фінансових ресурсів не дозволяють організувати й утримувати

окремий аналітичний підрозділ, тому аналітична робота на малих підприємствах здебільшого не здійснюється. При цьому облікова складова інформаційного забезпечення частіше за все зводиться до ведення податкового і фінансового обліку на вимогу держави. Бухгалтерський облік функціонально призначений для безперервного і суцільного збору, документального відображення, накопичення, збереження якісної інформації щодо усіх господарських операцій підприємства, а також для надання оброблених даних у необхідній формі користувачам. Тому саме бухгалтерський облік може виступати універсальною системою інформаційного забезпечення сучасних малих підприємств, але за умови внесення низки організаційних удосконалень.

Більшість малих підприємств застосовують саме стандартизований фінансовий облік як інформаційну базу для управління. Однак облік за П(С)БО, зорієнтований на підготовку фінансової звітності, не приймає до уваги специфічні запити керівництва. Це унеможлиблює підпорядкування фінансового обліку інформаційним запитам окремого підприємства поза межами національних стандартів. У площині фінансового обліку готується звітність для надання державним органам. Ця звітність має певну інформаційну цінність для керівництва підприємства, проте її показники не беруть до уваги відмінності конкретної господарюючої одиниці – вони є стандартизованими, недостатніми та занадто узагальненими для потреб управління. Тому на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» доцільно впроваджувати управлінський облік як додаткову складову бухгалтерського обліку й організаційне підґрунтя обліково-аналітичного забезпечення управління витратами [42].

В українському законодавстві управлінський облік ототожнюється із внутрішньогосподарським. Суб'єкти господарювання мають право обирати на власний розсуд, здійснювати такий облік чи ні. Управлінський облік сфокусований на безперервному вдосконалюючому управлінні внутрішнім середовищем, підпорядкований всебічному інформаційному забезпеченню

керівництва даними щодо витрат і резервів їх зменшення. Управлінський облік може змінювати своє цільове призначення та методичне наповнення на вимогу керівництва, але в межах внутрішнього середовища і здебільшого в оперативному аспекті управління. Паралельне функціонування фінансового і управлінського обліку забезпечуватиме керівництво ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» своєчасною, повною, достовірною, оперативною, правдивою інформацією про господарські операції малого підприємства, витрачені ресурси й отримані результати. Управлінський облік доповнить інформаційну систему ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» даними, необхідними для управління витратами, дозволить використовувати сучасні наукові рекомендації щодо виявлення і використання резервів мінімізації витрат, дасть змогу обрати оптимальний метод калькулювання собівартості або впровадити одну з сучасних систем управління витратами. Важливо зазначити, що управлінський облік може виконувати одночасно облікові функції, доповнюючи дані фінансового обліку, та аналітичні функції.

Сформувати обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» можна тільки на базі наявної організаційної структури, оскільки здебільшого такі суб'єкти господарювання не мають у розпорядженні ресурсів для утримання окремого планово-аналітичного підрозділу. Однак оскільки масштаби господарювання також не дуже великі, то аналітичні розрахунки здатен виконувати один спеціаліст. Отже, доцільно створити на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» додаткову посаду бухгалтера-аналітика і водночас розширити функціональні обов'язки вже працюючого бухгалтера, додавши обов'язок ведення управлінського обліку до його посадової інструкції. Тоді бухгалтерія малого підприємства стане повноцінним обліково-аналітичним забезпеченням управління витратами.

Загальновідомі в економічному просторі системи управління витратами (наприклад, таргеткостинг, директ-костинг, абсорпшен-костинг) мають у своїй основі методи калькулювання собівартості, які відмінні від

українського П(С)БО 16. Саме для функціонування обраної керівництвом прогресивної системи управління витратами необхідна відповідна розрахункова підтримка у площині управлінського обліку. Наприклад, малим підприємствам, зацікавленим у залученні іноземних інвестицій, доцільно виконувати додаткове обчислення собівартості за системою абсорпшен-костинг, яка не тільки дозволяє комплексно оптимізувати витрати, а й формує загальноприйняту у західному бізнесі звітність із показником повної собівартості. Аналітичні функції управлінського обліку також визначаються системою управління витратами. Наприклад, використання методу калькулювання собівартості продукції за змінними витратами, що відповідає системі управління витратами «директ-костинг», відкриває можливість визначення точки беззбитковості, операційного важеля, запасу міцності, дозволяє виконувати CVP-аналіз і маржинальний аналіз [44].

Отримані у площині управлінського обліку аналітичні дані є повними і достатніми для оперативного реагування на коливання цін, для визначення оптимальної структури продажів, для вчасного виявлення і використання резервів мінімізації витрат. Взявши до уваги особливості інформаційних потреб керівництва малих підприємств, пропонується формувати обліково-аналітичне забезпечення управління витратами шляхом проходження таких етапів (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Етапи обліково-аналітичне забезпечення управління витратами

Назва 1	Характеристика 2
Етап 1.	Визначити цілі та завдання, для вирішення яких впроваджується обліково-аналітичне забезпечення управління витратами. Їх необхідно узгодити із загальними цілями господарювання та стратегією розвитку малого підприємства, а також із завданнями системи управління, вирішення яких і потребує додаткової обліково-аналітичної інформації.
Етап 2.	Виробити нормативно-правове забезпечення для організації та функціонування управлінського обліку. Внести зміни до Наказу про облікову політику щодо використання управлінського обліку.
Етап 3.	Визначити коло користувачів обліково-аналітичної інформації, яку надаватиме управлінський облік, та необхідний обсяг показників-індикаторів.

Продовження табл.2.5

1	2
Етап 4.	Оцінити наявні трудові та фінансові ресурси, які необхідні для функціонування управлінського обліку, для підготовки аналітичних даних і складання внутрішньої управлінської звітності.
Етап 5.	Спів віднести потенційні адміністративні витрати на впровадження додаткової підсистеми управлінського обліку й очікувані економічні вигоди від наявності додаткової обліково-аналітичної інформації.
Етап 6.	Визначити джерела отримання необхідних первинних даних для ведення управлінського обліку та складання внутрішньої звітності.
Етап 7.	Організувати підсистему управлінського обліку в підрозділі «Бухгалтерія», створити посаду бухгалтера-аналітика і прийняти на неї досвідченого фахівця з управлінського обліку. Переглянути посадові інструкції ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» наявних працівників на предмет додавання функціональних обов'язків ведення управлінського обліку.
Етап 8.	Призначити відповідальних за надання керівництву обліково-аналітичної інформації, затвердити форми внутрішньої звітності, за якими буде подаватися така інформація, встановити терміни її надання.
Етап 9.	Функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. Підготовка облікової та аналітичної інформації у встановлені терміни за формами управлінської звітності та надання її внутрішнім користувачам для прийняття керівних рішень щодо витрат. Звернімо увагу на другий етап формування обліково-аналітичного забезпечення.

Джерело: узагальнено автором за [11]

Вітчизняні підприємства впорядковують принципи, методи, процедури, організаційні форми бухгалтерського обліку, які застосовуються, у спеціальному внутрішньому документі – Наказі про облікову політику. В Україні немає єдиного нормативного документа з питань побудови і регулювання облікової політики суб'єктів господарювання, законодавчо затверджена форма Наказу про облікову політику також відсутня. Однак компанії обов'язково складають цей документ, щоб упорядкувати та регламентувати обрані облікові прийоми та методи. В Наказі про облікову політику малого підприємства обов'язково необхідно задекларувати створення та функціонування підсистеми управлінського обліку, на базі якої діятиме обліково-аналітичне забезпечення управління витратами [11].

Таким чином, нами запропоновано на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» рекомендації для формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами. При цьому прийнято до уваги організаційну

специфіку таких підприємств і враховано принцип економічності. Запропоновано обліково-аналітичне забезпечення формувати на базі управлінського обліку, що передбачається створити як складову бухгалтерського обліку. Для цього доцільно переглянути посадові інструкції вже працюючих і додати посаду бухгалтера-аналітика. У площині управлінського обліку ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» запропоновано здійснювати калькулювання собівартості продукції за методом, що відповідає обраній підприємством системі управління витратами.

Висновки за розділом 2

Дослідження сучасного стану обліку витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» дозволило зробити наступні висновки:

З метою удосконалення обліку витрат на підприємстві малого бізнесу необхідно: усунути суперечності вітчизняного законодавства у відповідності МСФЗ для малих підприємств; застосовувати спрощений режим обліку і звітності відповідно до МСФЗ; уніфікувати реєстри обліку витрат малих підприємств, щоб вони відповідали потребам не лише формування звітності, а й побудови системи ефективного управління витратами.

Виходячи з особливостей діяльності ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» доцільно використовувати рахунки 8 класу, що дозволить ефективніше управляти витратами підприємства.

У Податковому кодексі України виділено окрему групу малих підприємств, які отримали право ведення спрощеного обліку витрат (за їх власним вибором) без використання плану рахунків та методу подвійного запису для складання фінансової звітності та розрахунку об'єкта оподаткування. Нами наведено основні форми (тобто журнали та відомості), що використовуються на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» для ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також проаналізовано основні нормативно-правові документи, що їх регулюють.

Розглянуто рекомендації підприємству для формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу

Застосування ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» спрощеного Плану рахунків є підставою для використання простої і спрощеної форм бухгалтерського обліку, які розроблені в рамках держаної програми підтримки суб'єктів малого підприємництва, і запроваджені до використання Методичними рекомендаціями щодо застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [35] та Методичними рекомендаціями із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [36]. Проте, використання Спрощеного плану рахунків вимагають реформування облікових регістрів простої і спрощеної форми.

Проста форма бухгалтерського обліку поєднує використання двох основних облікових регістрів: відомості обліку заробітної плати (типова форма 3-м) і Журналу обліку господарських операцій (форма К-1). Для врахування змін спрощеного плану рахунків в облікових регістрах простої форми обліку достатньо вилучити графи «84 Витрати операційної діяльності» та «85 Інші затрати» та додати графи 48 «Цільове фінансування та цільові надходження», «90 Собівартість реалізації», «91 Загальновиробничі витрати», «96 Інші витрати», «74 Інші доходи» [40].

Застосування спрощеної форми обліку на сьогодні передбачено у двох варіантах, порядок формування регістрів за якими визначається [35,36].

При спрощеній формі, регламентованій [35], аналітичний і синтетичний облік здійснюється у п'яти відомостях (табл. 3.1).

Як видно з таблиці 3.1, використання спрощеного плану рахунків на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС», вимагає коригування змісту облікових

регістрів спрощеної форми бухгалтерського обліку (графа 4, табл. 3.1). При цьому у більшості відомостей (1-м - 4-м) врахування зазначених змін можливе шляхом заміни назви окремих граф подібно до простої форми, і тільки відомість 5-м потребує структурних змін.

Таблиця 3.1

Призначення облікових регістрів спрощеної форми бухгалтерського обліку на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

Регістр бухгалтерського обліку	Розділи регістру	Рахунки спрощеного Плану рахунків
Відомість 1-м	Розділ 1. Облік готівки та грошових коштів	30 "Готівка"
	Розділ 2. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	31 "Рахунки в банку"
Відомість 2-м		20 "Виробничі запаси"
		26 "Готова продукція"
Відомість 3-м	Розділ 1. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами	37 "Розрахунки з різними дебіторами"
		55 "Інші довгострокові зобов'язання"
		64 "Розрахунки за податками та платежами"
		68 "Розрахунки за іншими операціями"
	69 "Доходи майбутніх періодів"	
	Розділ 2. Облік розрахунків з оплати праці	66 "Розрахунки з оплати праці"
Відомість 4-м	Розділ 1. Облік необоротних активів та амортизації (зносу)	10 «Основні засоби»
		13 «Знос необоротних активів»
	Розділ 2. Облік капітальних та фінансових інвестицій та інших необоротних активів	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»
		15 «Капітальні інвестиції»
		18 «Інші необоротні активи»
		35 «Поточні фінансові інвестиції»
Відомість 5-м	Розділ 1. Облік витрат	90 Собівартість реалізації
		91 Загальновиробничі витрати
		96 «Інші витрати»
	Розділ 2. Облік витрат на виробництво	23 «Виробництво»
	Розділ 3. Облік доходів і фінансових результатів	44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»
		70 «Доходи»
		74 «Інші доходи»
	Розділ 4. Облік власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечень майбутніх витрат і платежів	39 «Витрати майбутніх періодів»
		40 «Власний капітал»
47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»		
		48 «Цільове фінансування і цільові надходження»

Джерело : узагальнено автором за [20]

У зв'язку з чим застосування спрощеної форми обліку на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» можливе за одним із двох варіантів:

- з використанням відомості 5-м за формою, передбаченою, і робочого плану рахунків, де облік витрат відбувається на рахунках 84, 85;
- з використанням відомості 5-м, в якій для обліку витрат призначені рахунки 23, 90, 91, 96, і спрощеного плану рахунків.

За умови ведення обліку витрат за першим варіантом суб'єкт малого підприємництва підприємство складає облікові реєстри спрощеної форми в порядку, визначеному методичними рекомендаціями [20].

При здійсненні обліку витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» за другим варіантом для відображення інформації вносяться структурні зміни до розділів I та III відомості 5-м (дод. И).

Розділ I призначений для обліку витрат за рахунками 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 96 «Інші витрати». У статтях рядків 1 — 6 розділу I за дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» на підставі первинних облікових документів відображаються загальновиробничі витрати, після чого відбувається їх розподіл та списання в дебет рахунків:

- 23 «Виробництво» — в сумі змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат;
- 90 «Собівартість реалізації» — в сумі постійних нерозподілених загальновиробничих витрат.

Далі в розділі I відображається інформація за дебетом рахунків 90 «Собівартість реалізації» і 96 «Інші витрати» у розділі I та відбувається списання витрат в дебет рахунку 79 «Фінансовий результат», що одночасно відображається в розділі III відомості.

Розділ III призначено для систематизації інформації про доходи, фінансові результати, нерозподілені прибутки (непокриті збитки). Спочатку в ньому відображаються всі доходи за кредитом рахунків 70 «Доходи» та 74

«Інші доходи». Потім відбувається їх списання на фінансовий результат в кредит рахунку 79 «Фінансовий результат», одночасно за дебетом даного рахунку формується загальна сума витрат, списаних з рахунків 90 «Собівартість реалізації» та 96 «Інші витрати» за даними розділу I даної відомості, після чого співставленням оборотів рахунку 79 «Фінансовий результат» визначається фінансовий результат і відображається за рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)» [20].

Юридичні особи - суб'єкти господарювання, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат без застосування подвійного запису відповідно до [35], використовують чотири журнали: журнал 1-мс обліку активів; журнал 2-мс обліку капіталу і зобов'язань; журнал 3-мс обліку доходів; журнал 4-мс обліку витрат. При складанні цих облікових реєстрів не передбачається застосування рахунків бухгалтерського обліку, тому зміни до спрощеного Плану рахунків не позначились на їх застосуванні.

Таким чином, затверджені форми облікових реєстрів спрощеної форми обліку не враховують зміни спрощеного плану рахунків, а тому потребують удосконалення і приведення у відповідність до нормативних документів. Запропонований варіант облікових реєстрів може бути використаний у практичній діяльності ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» до затвердження офіційних змін.

3.2. Удосконалення обліку витрат підприємства малого бізнесу за умов застосування інформаційних систем і технологій

На підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» облік комп'ютеризований з використанням програмного забезпечення «1С: Підприємство 8.1».

Головне меню програми складається із таких пунктів: «Файл»; «Операції»; «Довідники»; «Документи»; «Журнали»; «Звіти»; «Сервіс»; «Вікна»; «Допомога»; Загальна ідеологія здійснення операцій у програмі 1С: Підприємство наступна:

1. Основою для бухгалтерських проведень є первинний документ.
2. Операції, що є змістом первинних документів, зберігаються у головному реєстрі програми 1С : Підприємство – реєстрі господарських операцій.
3. Операції, що є змістом первинних документів, можуть бути неодноразово відкориговані або змінені.
4. Операції у разі необхідності можуть бути видалені.
5. Бухгалтерські проведення у програмі 1С: Підприємство можуть бути також у разі необхідності введені в ручному режимі.
6. Бухгалтерське проведення, що здійснене на підставі первинних документів, проводиться один раз і автоматично записується для формування реєстрів аналітичного та синтетичного обліку [19].

Первісна конфігурація містить 6 типів користувачів, що мають наступні умовні назви: адміністратор, бухгалтер, рахівник, кадровик, менеджер. Тип користувача визначається інтерфейсом при роботі з конфігурацією, склад доступних даних, права на редагування і введення нових даних [19].

Адміністратор. Адміністратор програми має повні права на перегляд і редагування даних, що визначає поведінку системи, будь-яких даних інформаційної системи.

Бухгалтер. Бухгалтер має право на доступ до довідників і документів, що мають відношення до визначених ділянок бухгалтерського обліку.

Менеджер. Менеджер має право на доступ до довідника і документів, що має відношення до проведення операцій, пов'язаних з торгівлею товарів.

Продавець. Продавець має доступ до всіх довідників і документів, що мають відношення до проведення операцій, пов'язаних з продажем товарів чи послуг.

Рахівник. Рахівник має доступ до редагування журналу розрахунків., право на використання документів типу “Лікарняний лист” і інших відхилення від нормального режиму роботи. Крім того, він може вводити і редагувати розрахункові дані по співробітникам, (“Наказ про прийом на роботу”, “Наказ про кадрове переміщення”), проводити розрахунки і отримувати звіти по результатам розрахунків зарплати.

Рахівнику недосяжне безпосереднє редагування довідника співробітників, підрозділів, штатного розкладу - це фактично значить, що для первісного введення інформації в довідники системи (зокрема в довідник “Співробітники”) необхідно зайти в програму як адміністратор.

Кадровик. Кадровик має право на використання таких документів, як накази про приймання на роботу, звільнення і кадрове переміщення. Також інтерфейс кадровика дозволяє заносити кадрові дані [21].

Таблиця 3.2

Режим роботи в програмі "1С: Підприємство 8.1"

Режим роботи в програмі "1С: Підприємство 8.1"	
"1С: Підприємство 8.1"	У мережевій версії режим застосовується при роботі кількох бухгалтерів з однією базою даних. Використовується для введення господарських операцій бухгалтером у випадку використання однокористувацької версії.
"1С: Підприємство Монопольно"	Використовується тільки в мережевій версії програми, призначений для запуску програми в однокористувацькому режимі. Використовується головним бухгалтером для розрахунків підсумків або для зміни робочого періоду.
"Конфігуратор"	Призначений для налагодження програми для зміни структури даних (налагодження аналітичного обліку, створення форм документів та звітів і програмування алгоритмів облікових розрахунків). Використовується головним бухгалтером та спеціалістом з налагодження програми.
"Отладчик"	Призначений для пошуку та усунення помилок при роботі певної конфігурації програми. Використовується програмістами.
"Монітор"	Призначений для здійснення контролю дій користувачів щодо зміни облікових даних або параметрів налагодження, які фіксуються і запам'ятовуються програмою.

Джерело: узагальнено автором за [21,19]

Технологічний процес обробки даних при комп'ютерній формі на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» поділяється на три етапи:

Перший етап облікового процесу є збір та реєстрація первинних даних для обробки на комп'ютері.

На *другому етапі* проводиться формування масивів облікових даних на електронних носіях: Журналу господарських операцій, структури синтетичних та аналітичних рахунків, довідників аналітичних об'єктів, постійної інформації. Одночасно здійснюється контроль за процесом обробки інформації, записаної в масивах облікових даних.

Заключним етапом процесу є отримання результатів за звітний період на запит користувача або у вигляді реєстрів синтетичного обліку, аналітичних таблиць, довідок з бухгалтерських рахунків, або відображенням на екрані дисплею потрібної інформації.

При виготовленні підприємством бланків форм фінансової звітності можливе включення (друкування) тільки тих статей активів, капіталу, зобов'язань, інших показників типових форм, дані про які впливають з результатів діяльності цього підприємства, при чому зберігається їх нумерація, зазначена на типових формах фінансової звітності, затверджених Міністерством фінансів України [19].

В комплект типової конфігурації входить набір регламентованих звітів. Це, перед усім, податкові і бухгалтерські звіти, що використовуються для надання податковим органам, а також звіти, що використовуються для надання в різні фонди.

Оскільки, регламентовані звіти періодично змінюються у відповідності з поточними нормативними документами, то вони не входять в саму конфігурацію, а доставляються у вигляді окремих файлів – зовнішніх звітів, що мають розширення ERT).

Ці файли розташовуються в каталозі ExtForms, що підпорядковується каталогу інформаційної бази.

Всі зовнішні звіти згруповані в каталозі для різних звітних періодів.

Крім того, в каталозі, що містить групу звітів, розміщується текстовий файл Rplist.txt, що містить перелік звітів даної групи і відповідні їм імена файлів.

Для виклику режиму роботи з регламентованою звітністю потрібно використовувати пункт меню «Регламентований звіт» меню «Звітність» головного меню програми. На екрані вдається вікно форми режиму «Регламентована звітність».

В верхній частині розміщується поле для вибору групи звітів. Далі розміщується список звітів. Для звернення до конкретного звіту потрібно вибрати необхідну групу і встановити курсор в списку на потрібному звіті.

Верхня частина звіту використовується для управління формуванням звіту.

В нижній частині розташований власне бланк звіту – таблиця, в яку вводиться необхідна інформація і яка виводиться на печать.

Кнопки управління складання звітності:

«Зберегти» – запам'ятовує зміст ячейки. Щоб повернутися до збереження даних достатньо натиснути „Відновити”;

«Очистити» – всі ячейки форми, що були заповнені раніше будуть очищені;

«Відновити» – відновлення раніше збережених значень;

«Закрити» – закінчення роботи з формою, при цьому програма запропонує зберегти дані звіти;

«Запам'ятати» – заповнення бланку звіту на основі даних бухгалтерського обліку. При цьому всі ячейки бланку перед цим очищуються.

В бухгалтерській програмі 1С: Підприємство перелік витрат на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» наведено в довіднику «Види витрат» (рис. 3.1).

Аналіз витратних рахунків можна провести за допомогою формування звітів.

Основні стандартні звіти програми «1С: Підприємство 8.1», що використовуються на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»:

Оборотно-сальдова відомість.. Містить для кожного рахунку інформацію про залишки на початок та кінець періоду, а також обороти по дебету та кредиту за встановлений період. Цей звіт в бухгалтерській практиці використовується найчастіше.

- *Шахматка.* Містить обороти між звітами за деякий обраний період, часто використовується бухгалтерами, оскільки дає уявлення про рух коштів та зобов'язань підприємства;

- *Оборотно-сальдова відомість по рахунку.* Використовується для рахунків, по яких ведеться аналітичний облік, при цьому здійснюється відокремлення залишків від оборотів по конкретних об'єктах аналітичного обліку (Субконто);

Рис. 3.1 Довідник “Види витрат” на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

- *Аналіз субконто.* Для видів субконто пов'язаних з декількома синтетичними рахунками, за допомогою оборотно-сальдової відомості по будь-якому одному рахунку неможливо отримати повну інформацію про обороти та підсумки по субконто. В ньому для кожного субконто (об'єкта аналітичного обліку) обраного виду наводяться обороти по всіх рахунках, в яких використовується це субконто, а також розгорнуте та згорнуте сальдо.

- *Картка субконто.* Якщо необхідно отримати максимально

повну картину операції по об'єкту аналітичного обліку (субконто) або групі субконто можна винести "Картку субконто", де зібрані всі операції з конкретним об'єктом аналітичного обліку (субконто) в хронологічній послідовності із зазначенням реквізитів проводок, залишків по субконто після кожної операції, на початок та кінець періоду;

- *Аналіз рахунку.* Містить обороти рахунку з іншими рахунками за обраний період, а також сальдо на початок та кінець періоду. Наведено на рис. 3.1

- *Аналіз рахунку по датам.* Дозволяє отримати оборот» по рахунку на кожну дату певного періоду, що дає можливість аналізувати зміни у часі засобів або зобов'язань підприємства, для перевірки відповідності введених даних тим, що вказані в банківських виписках тощо;

- *Аналіз рахунку по субконто.* Містить підсумкові суми кореспонденцій даного рахунку з іншими рахунками за вказаний період, а також залишки по рахунку на початок та кінець періоду в розрізі об'єктів аналітичного обліку. Цей звіт можна сформувати тільки для рахунків, по яких ведеться аналітичний облік;

- *Картка рахунку.* Включаються всі проводки в яких задіяний даний рахунок, крім того, наводиться залишок на початок та кінець періоду, обороти за період та залишки після кожної проводки.

- *Обороти між субконтами.* Використовується для аналізу оборотів між одним або всіма субконто одного виду, та одним або всіма субконто іншого виду;

- *Звіти по проведенням.* Представляє собою вибірку із журналу проводок за деякими заданими критеріям;

- *Розширений аналіз субконто.* Використовується для аналізу даних по аналітиці. При його формуванні можна вказати рахунок, до якого

прикріплено даних від аналітики. Всього одночасно можна аналізувати три види субконто для отримання для кожного їх виду, дебетових та кредитових оборотів, а також розгорнутого та згорнутого сальдо на початок та кінець обраного періоду.

Отже, розглянувши облік витрат операційної діяльності підприємства за умов застосування сучасних інформаційних систем на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС», потрібно відмітити, що на склад та структуру внутрішніх звітів підприємства впливає програма «1 С: Підприємство», за допомогою якої автоматизовано обліковий процес. Для відображення інформації про витрати у внутрішній звітності підприємства використовуються наступні форми звітності: оборотно-сальдова відомість, картка рахунків, аналіз рахунків, журнал проведення, журнал-ордер, відомості по рахунках і т.д.

З метою удосконалення ведення обліку витрат на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» ми пропонуємо перехід на більш універсальну версію бухгалтерської програми, а саме серії:

Система програм «1С: Підприємство 8.3» - це професійна платформа для автоматизації діяльності організації. Крім основної платформи ви знайдете безліч прикладних рішень, створених на основі «1С: Підприємство 8.0». Автоматизація будь-якого виду діяльності, єдина технологічна платформа, різні прикладні рішення – все це є у «1 С: Підприємство 8.3». «1С: Підприємство 8.3» повністю змінює роботу з інтерфейсом. Сюди відноситься командний інтерфейс, форми, віконна система. При цьому не тільки змінюється модель розробки користувацького інтерфейсу в конфігурації, але й пропонується нова архітектура поділу функціональності між клієнтським додатком і сервером. У версії 8.3 принципово перероблений механізм установки, запуску і оновлення платформи. Вжито істотні зусилля для підвищення зручності розгортання системи для малих підприємств.

Висновки за розділом 3

Дослідження удосконалення обліку витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» дозволило зробити наступні висновки:

Використання спрощеного плану рахунків вимагають реформування облікових реєстрів простої і спрощеної форми. Проста форма бухгалтерського обліку поєднує використання двох основних облікових реєстрів: відомості обліку заробітної плати (типова форма 3-м) і Журналу обліку господарських операцій (форма К-1). Для врахування змін спрощеного плану рахунків в облікових реєстрах простої форми обліку достатньо вилучити графи «84 Витрати операційної діяльності» та «85 Інші затрати» та додати графи 48 «Цільове фінансування та цільові надходження», «90 Собівартість реалізації», «91 Загальновиробничі витрати», «96 Інші витрати», «74 Інші доходи».

Затверджені форми облікових реєстрів спрощеної форми обліку не враховують зміни спрощеного плану рахунків, а тому потребують удосконалення і приведення у відповідність до нормативних документів. Запропонований варіант облікових реєстрів може бути використаний у практичній діяльності ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» до затвердження офіційних змін.

З метою удосконалення ведення обліку витрат на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» необхідно використовувати програму «1 С: Підприємство 8.3». Система програми «1С: Підприємство 8.3» - це професійна платформа для автоматизації діяльності організації. Крім основної платформи ви знайдете безліч прикладних рішень, створених на основі «1С: Підприємство 8.1». Автоматизація будь-якого виду діяльності, єдина технологічна платформа, різні прикладні рішення – все це є у «1 С: Підприємство 8.3». «1С: Підприємство 8.3» повністю змінює роботу з інтерфейсом. Сюди відноситься командний інтерфейс, форми, віконна система. При цьому не тільки змінюється модель розробки користувацького

інтерфейсу в конфігурації, але й пропонується нова архітектура поділу функціональності між клієнтським додатком і сервером. У версії 8.3 принципово перероблений механізм установки, запуску і оновлення платформи. Вжито істотні зусилля для підвищення зручності розгортання системи для малих підприємств.

ВИСНОВКИ

Дослідження обліку витрат підприємства малого бізнесу дозволило зробити наступні висновки:

1. Проаналізувавши поняття «витрати», різними науковцями можна визначити дане поняття, як збільшення зобов'язань чи зменшення активів у процесі діяльності підприємства для отримання доходу. З точки зору бухгалтерського обліку, трактування поняття «витрати» ускладнюється із введенням МСФЗ в національну облікову систему. На сьогодні, введення нового національного НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» стало своєрідною спробою до зближення з МСФЗ. Класифікація за П(С)БО 16 «Витрати» дуже перевантажена, має нормативний характер порівняно з рекомендаціями за МСБО 1 «Подання фінансової звітності» і потребує чіткої структуризації, враховуючи специфіку галузі. Дослідження показало ряд невідповідностей щодо визнання та оцінки витрат, які потребують ґрунтовного дослідження та оперативного усунення виявлених розбіжностей для коректного відображення операційних витрат в звітності за міжнародними стандартами.
2. В процесі розгляду та аналізу нормативних документів та спеціальної економічної літератури, було виявлено низку неточностей, суперечностей та неув'язок, що свідчить про потребу як подальшого нормативного удосконалення, так і майбутніх наукових досліджень, щоб оперативно відображували зміни у вітчизняній системі бухгалтерського обліку витрат підприємства малого бізнесу.
3. Обов'язковою умовою чіткої організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, зокрема і ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС», є забезпечення відображення кожної господарської операції у

відповідних документах. Оскільки підприємства малого бізнесу використовують безліч первинних документів, що у свою чергу обумовлює значну трудомісткість обліку, виникає потреба застосування нагромаджуваних документів, які дозволятимуть здійснювати записи однорідних господарських операцій по мірі їх виникнення впродовж місяця чи періоду виконання робіт (надання послуг). На етапі узагальнення даних поточного обліку здійснюється формування реєстрів обліку, склад яких малі підприємства можуть обирати залежно від потреб, підготовка фінансової звітності для подання до відповідних державних органів, а також складання аналітичних таблиць за вимогами власника за спрощеною формою.

4. Підприємство ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» складає звітність за НП(С)БО 25 «Скорочена фінансова звітність» та застосовує План рахунків і веде облік витрат на рахунках 90, 91 та 96. Витрати адміністративні та витрати на збут ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» збираються за дебетом рахунка 79 «Фінансові результати» у кореспонденції з кредитом тих самих рахунків.
5. Більшість малих підприємств застосовують саме стандартизований фінансовий облік як інформаційну базу для управління. Однак облік за П(С)БО, зорієнтований на підготовку фінансової звітності, не приймає до уваги специфічні запити керівництва. Тому на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» доцільно впроваджувати управлінський облік як додаткову складову бухгалтерського обліку й організаційне підґрунтя обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.
6. Затверджені форми облікових реєстрів спрощеної форми обліку не враховують зміни спрощеного плану рахунків, а тому потребують удосконалення і приведення у відповідність до нормативних документів.

7. З метою удосконалення ведення обліку витрат на підприємстві ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» необхідно використовувати програму «1 С: Підприємство 8.3». «1С: Підприємство 8.3» повністю змінює роботу з інтерфейсом. У версії 8.3 принципово перероблений механізм установки, запуску і оновлення платформи. Вжито істотні зусилля для підвищення зручності розгортання системи для малих підприємств.

Отже, за результатами дослідження було:

- удосконалено поняття витрати, як збільшення зобов'язань чи зменшення активів у процесі діяльності підприємства для отримання доходу;
- запропоновано для обліку витрат застосовувати рахунки класу 8: 841 «Матеріальні витрати», 842 «Витрати на оплату праці», 843 «Витрати на соціальне страхування», 844 «Амортизація»;
- запропоновано обліково-аналітичне забезпечення формувати на базі управлінського обліку, що передбачається створити як складову бухгалтерського обліку. Для цього доцільно переглянути посадові інструкції вже працюючих і додати посаду бухгалтера-аналітика. У площині управлінського обліку ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС» запропоновано здійснювати калькулювання собівартості продукції за методом, що відповідає обраній підприємством системі управління витратами.
- запропонований варіант облікових регістрів, що може бути використаний у практичній діяльності ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»;
- надано пропозиції щодо застосування на підприємстві більш удосконаленого програмного продукту, а саме 1С :8.3.

Список використаних джерел

1. Айзатова М. Ф. Особливості організації обліку на малих підприємствах в умовах адаптації до змін законодавства / М.Ф.Айзатова, Л. М.Макарова // Молодий вчений. – 2014. – №5. – С. 237-240.
2. Андреева Є.Д. Складання фінансової звітності малими підприємствами згідно з МСФЗ // Управління розвитком.– 2013.– №5. – С. 68–71.
3. Бабич В. В. Бухгалтерський облік на підприємствах малого бізнесу в Україні / В. В. Бабич, Є. І. Свідерський. – К.: Лібра, 2006. – 160 с.
4. Белова І.М., Семенишена Н.В. Гармонізація і стандартизація як об'єктивна необхідність кумулятивізму інституту бухгалтерського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2018. № 3-4. С. 7–15.
5. Великий Ю. М. Управління витратами підприємства : монографія / Ю. М. Великий, В. В. Прохорова, Н. В. Саблина. - Х. : ВД «ІНЖЕК», 2009. - 192 с.
6. Германия упростила жизнь МСП. Принят набор стандартов, альтернативных “IFRS for SMEs” / Руфаудит. Аудиторская компания. – URL: <http://www.rufaudit.ru/>
7. Гоголь Т. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку у відповідності з міжнародними вимогами: наслідки для підприємств малого бізнесу / Т. Гоголь // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – №7. – С. 3–13.
8. Гоголь Т.А. Аналіз розвитку спрощеної форми бухгалтерського обліку в Україні / Гоголь Т.А. // Бухгалтерський облік і аудит. -2012. - №7. – С.10-19.
9. Гоголь Т.А. Інформаційні потреби користувачів фінансової звітності малих і великих підприємств / Т.А. Гоголь // Формування ринкових

- відносин в Україні: Зб. наук. праць. – К.: НДЕІ. – 2012. – Вип. 1 (128). – С. 90–95.
10. Гоголь Т.А., Ніпорко Н.І. Аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу / Т. А. Гоголь, Н. І. Ніпорко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9 (1). - С. 208-216. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2012_9%281%29__31
 11. Голов С. Ф. Управлінський облік: підручник / С. Ф. Голов. - К.: Лібра, 2004. - 704 с.
 12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
 13. Долинская Р. Г. Контроллинг в действии : Учебное пособие / Р. Г. Долинская, В. А. Мищенко. - Х. : ИД «ИНЖЭК», 2008. - 472 с.
 14. Дробязко С. І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу : навч. посіб. / С. І. Дробязко, Т. М. Козир, С. Б. Холод ; за заг. ред. П. Й. Атамаса. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 416 с.
 15. Законом України від 05.10.2017 р. №2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
 16. Інтерактивна бухгалтерія: Газета № 137 / 2019 – URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/131737>
 17. Коба О. В., Копилець А. О., Савченко В. В. Удосконалення облікових реєстрів суб'єктів малого підприємництва. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент : зб. наук. пр. 2017. Вип. 23, ч. 2. С. 111–115
 18. Концептуальна основа фінансової звітності – URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009
 19. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Інформаційна база заповнення спрощеної звітності – інструмент управління та фінансової безпеки / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Н. С. Чакалова // Часопис

- економічних реформ. - 2014. - № 1. - С. 26-32. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Cher_2014_1_8
20. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Удосконалення облікових реєстрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою днів / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Н. С. Чакалова // Економічний вісник університету. - 2014. - Вип. 22(1). - С. 85-95. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2014_22%281%29__17.
21. Макарова О.В. Організація бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва // О. В. Макарова // Облік і фінанси. - 2012. - № 4. - С. 8-12. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2012_4_3
22. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, МСБО та тлумачення КТМФЗ) від 01.01.2012 зі змінами та доповненнями - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
23. Ніпорко Н. І. Проблеми формування показника собівартості продукції для підприємств малого бізнесу / Н. І. Ніпорко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2013. - № 3. - С. 122-127. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2013_3_19
24. Новодворский В.Д. Бухгалтерский учет на малых предприятиях: [учеб.] / В.Д.Новодворский, Р.Л.Сабанин. – М.: Проспект, 2006. – 296 с.
25. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" Затверджене наказом Міністерства фінансів України за № 226 від 31.05.2019: – URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
26. Окружко О. А. Современные методы управленческого учета затрат и менеджмента качества // О. А. Окружко, О. С. Дегтярева // ФЭН-Наука. - 2012. - № 11 (14) / том 1. - С. 18-21 // - URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyye-metody-upravlencheskogo-ucheta-zatrat-i-menedzhmenta-kachestva>.

27. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку / Валерій Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2010. – № 8. - С.7-11
28. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186 // – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.
29. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
30. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Наказ № 664 від 31.05.2011 року // – URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0730-11>.
31. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Наказ № 1204 від 26.09.2011 року // – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1181-11>.
32. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Наказ № 627 від 27.06.2013 року // – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13>.
33. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Наказ № 48 від 08.02.2014 року // – URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
34. Про затвердження Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 - URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer42/238.pdf>

35. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 № 720 - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
36. Петришина Н.С. Класифікація витрат / Н.С. Петришина, Н.С. Гончарук // Наука й економіка. – 2014. – № 3. – С. 60-63.
37. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами. Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.03 р. № 422 // URL: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=196041.
38. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
39. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 - URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua>.
40. Попович О.В., Іванова А.М. Особливості ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємствах малого підприємництва - Финансы, учет, банки - № 1 (20) - 2014 URL: http://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40373/1/Fub_2014_1_34.pdf
41. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186 - URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer42/238.pdf>
42. Проданчук М. А. Таргет-костінг та кайзен-костінг як інструменти оптимізації витрат у системі стратегічного управління // М. А. Проданчук // Збірник наукових праць ВНАУ Серія: Економічні науки. - 2012. - №3 (69). Том 2. - С. 150-155 //URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/768.pdf>.

43. Пузыня Т. А. Таргет-костинг и кайзен-костинг - инновационные концепции отечественного бухгалтерского учета / Т. А. Пузыня // Современные научные исследования и инновации. - 2012. - № 7.). - С. 38-42 // URL: <http://web.snauka.ru/issues/2012/07/15988>.
44. Радченко К. Маленькими шагами к большому успеху: кайзен-костинг // К. Радченко // URL: http://www.cfin.ru/ias/kaizen_costing.shtml#1_1.
45. Рахматулина Э. Ф. Концепция постоянных усовершенствований в системе управления производственной программой предприятия / Э. Ф. Рахматулина // URL: <http://www.nwpi.ru/news/doc/d34.doc>.
46. Рокоча А.Т. Особливості облік витрат підприємства малого бізнесу – Збірник КНТЕУ., 2019р.
47. Ромашко О.М. Оцінка та облік витрат за міжнародними стандартами звітності /// Проблемы материальной культуры – Экономические Науки URL:<http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/92419/2/7-Romashko.pdf?sequence=1>
48. Стасюкова К. В. Проблеми організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу / К. В. Стасюкова // Економіка харчової промисловості. - 2016. - Т. 8, Вип. 3. - С. 52–56. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2016_8_3_9
49. Стасюкова К.В. Облікова система підприємств малого бізнесу із застосуванням спрощеного плану рахунків / К.В. Стасюкова // Науково-методичні аспекти обліково-аналітичної системи підприємства: [монографія] / [В.В. Немченко, Ф.А. Трішин, Л.В. Іванченкова, Н.М. Купріна, Г.О. Ткачук та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. В.В. Немченко. – Одеса: Фенікс, 2016. – С. 96-113.
50. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/911-2007-%D1%80>

51. Управління витратами : навч. посіб. / М. Г. Гре- шак, В. М. Гордієнко, О. С. Коцюба та ін.; за заг. ред. М. Г Грещака. - К. : КНЕУ, 2008. - 264 с.
52. Хімченко А.М. Розвиток в Україні системи підприємництва: формування малого бізнесу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.01.01 «Економічна теорія» / А.М. Хімченко. – Донецьк, 2005. – 17 с. 2. Господарський кодекс України / URL: <http://zakon.rada.gov.ua> 3. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку / Валерій Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2010. – № 8. - С.7-11.
53. Хоча Н.В. Спрощена система обліку та звітності малих підприємств: проблеми трактування і регулювання / Н.В. Хоча // Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства : наук.-практ. конф., 26-28 квіт. 2012 р. : тези допов. – Львів: Львівська політехніка, 2012. – С. 337-340.
54. Череп А. В. Управління собівартістю / А. В. Череп. - Харків : ВД «ІНЖЕК», 2005. - 373 с. Imai, Maasaki, “Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success”, MacGraw-Hill, New York, 1986.
55. Шайхет І.О. Особливості обліку на підприємствах малого бізнесу / І.О. Шайхет // SWorld – 15-22 March 2016 - URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer42/238.pdf>
56. Rudjiya, K. (2013). The Role of Accounting in small and medium-sized Enterprises. Kolegji Evropian Dukagjini.

ДОДАТКИ

Додаток А

Пояснювальна записка

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”, іменоване надалі “Товариство” є юридичною особою приватного права. Товариство продовжує свою діяльність на засадах угоди між Учасниками, шляхом об’єднання їх грошей, майна та підприємницької діяльності. Товариство здійснює свою діяльність на підставі цього Статуту, який є установчим документом Товариства. Місцезнаходження Товариства: 02002, місто Київ, вулиця Євгена Сверстюка, будинок 17, офіс 610.

Цілями діяльності Товариства є здійснення господарської діяльності з метою отримання прибутку та задоволення потреб Учасників. Для реалізації вказаних цілей Товариство здійснює таку діяльність:

- дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук;
- діяльність щодо поводження з відходами;
- оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов’язана з ними діяльність;
- діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- діяльність у сфері архітектури;
- професійна, технічна та наукова діяльність;
- технічні випробування та дослідження.

Також Товариство може здійснювати наступні види діяльності:

Будівництво:

- виконання будівельно-монтажних, ремонтно-будівельних та інших пов’язаних з будівництвом робіт у галузях нового будівництва і реконструкції виробничих та цивільних будівель та споруд;
- здійснення проектно-конструкторських, будівельно-монтажних, ремонтно-будівельних та інших підрядних робіт у галузі будівництва і реконструкції виробничих будівель і споруд;
- загальне будівництво всіх типів будівель (нові роботи, роботи з заміни, реконструкції та відновлення);
- загальні будівельні роботи під час виконання інженерних робіт, не віднесених до інших угруповань;
- проектно – конструкторські роботи; - монтаж конструкцій зовнішніх інженерних мереж і систем та ін.

Торгівля і послуги:

- оптова та роздрібна торгівля промисловим обладнанням; - оптова та роздрібна торгівля будівельним обладнанням;

Продовження дод.А

- оптова та роздрібна торгівля паливом;
- оптова торгівля автомобільним паливом, мастильними матеріалами;
- оптова торгівля лісоматеріалами і будівельними матеріалами;
- оптова торгівля необробленою деревиною та продуктами первинного оброблення деревини;
- роздрібна торгівля паливом для автомобілів та мотоциклів;
- роздрібна торгівля іншими будівельними матеріалами: цеглою, деревиною, сантехнічними виробами, листовим склом;
- торгівельна діяльність, в тому числі оптова, дрібно - оптова, роздрібна, комісійна, торговозакупівельна та торгово-посередницька діяльність;
- торгівля оптова та роздрібна товарами продуктової групи (хлібо - булочними виробами; товарами м'ясо - молочної промисловості, цукрової, олійної галузей) та інше;
- торгівля оптова та роздрібна товарами рибальства, птахівництва, бджільництва, садівництва та інше;
- торгівля оптова та роздрібна лікєро-горілочними, тютюновими виробами;
- торгівля оптова та роздрібна товарами промислової групи (одяг; тканини та текстильні вироби, взуття; електротовари; господарчі товари; косметичні, парфумерні, хімічні товари) та інше.

Виробничо-господарська діяльність:

- створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор, випуск лотерей;
- організація та робота нічних клубів, казино, відеосалонів, залів ігрових автоматів та комп'ютерних ігор;
- організація закладів відпочинку та розваг;
- організація та проведення дискотек та масово-видовищних заходів;
- букмекерська діяльність;

Товариство діє на засадах повного господарського розрахунку, самофінансування та самоокупності, має самостійний баланс, розрахунковий, поточний, валютний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку зі своїм повним найменуванням на українській мові, штампи та друковані бланки встановленого зразку, може мати символіку, емблему, товарний (фірмовий) знак та інші атрибути, користування якими є виключним правом Товариства і підлягає юридичному захисту. Товариство самостійно визначає строки амортизації основних засобів виробництва.

Управління Товариством здійснюють наступні органи:

- ✓ вищий орган управління, через який Учасники Товариства приймають участь у прийнятті важливих рішень – Загальні Збори Учасників Товариства;

Продовження дод.А

- ✓ виконавчий орган управління, який формується вищим органом і здійснює керівництво поточною діяльністю Товариства – Директор Товариства;
- ✓ контрольний орган, який у разі необхідності здійснює ревізію виробничо-господарської діяльності Товариства - Ревізійна комісія.

Організаційна структура наведена нижче:

Рис.А1 Організаційна структура ТОВ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”

Як видно з проведеного аналізу починаючи з 2016 року ситуація на підприємстві покращилась. З 2016 року підприємство почало отримувати прибутки, що до 2018 постійно зростали. У 2016 році чистий дохід підприємства зріс у два рази, а у 2018 році на 30 % порівняно з 2017 роком. Також ми бачимо постійне зростання витрат (рис.А1).

Рис А1. Динаміка витрат ТОВ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”

Продовження дод.А

Для детального ознайомлення з підприємством розглянемо динаміку основних показників діяльності підприємства – табл. А1

Таблиця А1

Динаміка основних показників ТОВ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”

Показники	Роки					Відхилення, +- тис.грн				Відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	20015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017	20015-2014	2016-2015	2017-2016	2018-2017
Основні засоби	0	4,8	0	37,9	83,3	4,8	-4,8	37,9	45,4	380	-100	37,9	120
ДЗ за продукцію, роботи, послуги	0	10,5	23,5	8,5	321,3	10,5	13	-15	312,8	950	124	-64	3680
Гроші та їх еквіваленти	4,3	11,9	27,2	177,3	144,1	7,6	15,3	150,1	-33,2	177	129	552	-19
Інша поточна дебіторська заборгованість	218,3	36,8	46,7	80,4	69,4	-181,5	9,9	33,7	-11	-83	27	600	-14
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	442,5	1082,2	2879	4633,6	6050,4	639,7	1796,8	1754,6	1416,8	145	166	61	31
Собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг	390,6	1849	2612,3	4246,5	5375	1458,4	763,3	1634,2	1128,5	373	41	63	27
Інші операційні витрати	47,8	78,2	201,8	465,7	557,3	30,4	123,6	263,9	91,6	64	158	131	20
Чистий прибуток (збиток)	4,3	-845	53,1	71,4	96,8	-849,3	898,1	18,3	25,4	-19751	-106	34	36

Отже, підприємство рухається у правильному напрямку, проте для більш ефективного управління підприємством на ТОВ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС” відсутній Наказ про облікову політику, що є законодавчим порушенням та потребує розробки в короткі терміни.

Продовження дод. А

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Додаток 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий
звіт суб'єкта малого підприємства"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія		за ЄДРПОУ	2015	01
Організаційно-правова форма господарювання		за КОАТУУ	01	01
Вид економічної діяльності		за КОПФ	39914518	
Середня кількість працівників, осіб	3	за КВЕД		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон:	03035, М. КИЇВ, ВУЛИЦЯ ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО, БУД. 38, 0967800880			

1. Баланс
на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції			
Основні засоби:			
первісна вартість	1005	-	-
знос	1010	-	-
знос	1011	-	-
Довгострокові біологічні активи	1012	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1020	-	-
Інші необоротні активи	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси:			
у тому числі готова продукція	1100	-	-
Поточні біологічні активи	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	22,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	218,3
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	4,3
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	-	30,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	276,3
Баланс	1300	-	276,3

Продовження дод. А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	-	4,3
Усього за розділом I	1495	-	5,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:		-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	-	60,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	-	211,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	-	276,3

**2. Звіт про фінансові результати
за 2014 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	442,5	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	0,2	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(390,6)	-
Інші операційні витрати	2180	(47,8)	-
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(438,4)	-
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	4,3	-
Податок на прибуток	2300	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	4,3	-

Керівник

Головний бухгалтер

Новікова О.О.

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. А

Додаток 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий
звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ** Дата (рік, місяць, число) _____
 Територія **"АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС"** за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання за КОАТУУ _____
 Вид економічної діяльності за КОПФГ _____
 Середня кількість працівників, осіб 9 за КВЕД _____
 Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком _____
 Адреса, телефон: **03035, М. КИЇВ, ВУЛИЦЯ ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО, БУД. 38, 0967800880**

КОДИ		
2016	01	01
39914518		

**1. Баланс
на 31 грудня 2015 р.**

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	-	4,8
Довгострокові біологічні активи	1020	-	(4,8)
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	22,9	10,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	24,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	218,3	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	36,8
Гроші та їх еквіваленти	1165	4,3	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	11,9
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	30,8	149,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	276,3	232,9
Баланс	1300	276,3	232,9

Продовження дод. А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	1,0	1,0
Резервний капітал	1410	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415	-	-
Неоплачений капітал	1420	4,3	(840,8)
Усього за розділом I	1425	-	-
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1495	5,3	(839,8)
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:	1600	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	60,0	339,3
розрахунками з бюджетом	1620	-	0,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	0,0
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	211,1	733,2
Усього за розділом III	1695	271,1	1 072,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	276,3	232,9

**2. Звіт про фінансові результати
за 2015 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 082,2	442,5
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	0,0	0,2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 082,2	442,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 849,0)	(390,6)
Інші операційні витрати	2180	(78,2)	(47,8)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 927,2)	(438,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(845,0)	4,3
Податок на прибуток	2300	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(845,0)	4,3

Керівник

Головний бухгалтер

Новікова О.О.

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. А

Додаток 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт
суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ** Дата (рік, місяць, число) **2017 | 01 | 01**
 Територія **"АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС"** за ЄДРПОУ **39914518**
 Організаційно-правова форма господарювання **СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ** за КОАТУУ **8038900000**
 Вид економічної діяльності форма господарювання за КОПФ
 за КВЕД
 Середня кількість працівників, осіб **10**
 Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком
 Адреса, телефон: **02002, М. КИЇВ, ВУЛИЦЯ ЄВГЕНА СВЕРСТЮКА, будинок**
17, офіс 610, 0445018554

1. Баланс
на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	4,8	9,7
Довгострокові біологічні активи	1020	(4,8)	(9,7)
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	161,7	1 021,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	10,5	23,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	24,6	22,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	36,8	46,7
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	11,9	27,2
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	149,1	151,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	232,9	1 292,6
Баланс	1300	232,9	1 292,6

Продовження дод. А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	1,0	1,0
Резервний капітал	1410	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415	-	-
Неоплачений капітал	1420	(840,8)	58,0
Усього за розділом I	1495	(839,8)	59,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	339,3	290,1
розрахунками з бюджетом	1620	0,1	12,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	12,0
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	733,2	931,5
Усього за розділом III	1695	1072,7	1 233,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	232,9	1 292,6

**2. Звіт про фінансові результати
за 2016 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 879,0	1082,2
Інші операційні доходи	2120	0,0	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 879,0	1082,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 612,3)	(1849,0)
Інші операційні витрати	2180	(201,8)	(78,2)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 814,2)	(1927,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	64,8	(845,0)
Податок на прибуток	2300	(11,7)	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	53,1	(845,0)

Керівник

Головний бухгалтер

Мисько О.О.

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. А

ДОДАТОК 1
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт
суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС"** Дата (рік, місяць, число) _____

Територія **СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ** за ЄДРПОУ _____

Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОАТУУ _____

Вид економічної діяльності **Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук** за КОПФГ _____

Середня кількість працівників, осіб **10** за КВЕД _____

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон: **02002, м. КИЇВ, ВУЛИЦЯ ЄВГЕНА СВЕРСТЮКА, будинок 17, офіс 610, 0445018554**

КОДИ		
2018	01	01
за ЄДРПОУ		
39914518		
за КОАТУУ		
8038900000		
за КОПФГ		
72.19		
за КВЕД		

1. Баланс
на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	37,9
знос	1012	9,7	48,4
Довгострокові біологічні активи	1020	(9,7)	(10,6)
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	37,9
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 021,7	1 985,8
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	23,5	8,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	22,2	0,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	46,7	80,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	27,2	177,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	151,3	296,8
Усього за розділом II	1195	1 292,6	2 548,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	-	-
	1300	1 292,6	2 586,6

Продовження дод. А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	1,0	1,0
Резервний капітал	1410	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415	-	-
Неоплачений капітал	1420	58,0	129,5
Усього за розділом I	1425	-	-
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
	1495	59,0	130,5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1600	-	-
товари, роботи, послуги	1610	-	-
розрахунками з бюджетом	1615	290,1	683,4
у тому числі з податку на прибуток	1620	12,0	86,2
розрахунками зі страхування	1621	12,0	-
розрахунками з оплати праці	1625	-	-
Доходи майбутніх періодів	1630	-	-
Інші поточні зобов'язання	1665	-	-
Усього за розділом III	1690	931,5	1 686,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1695	1 233,6	2 456,2
Баланс	1700	-	-
	1900	1 292,6	2 586,6

**2. Звіт про фінансові результати
за 2017 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 633,6	2 879,0
Інші операційні доходи	2120	150,0	0,0
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4 783,6	2 879,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 246,5)	(2 612,3)
Інші операційні витрати	2180	(465,7)	(201,8)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(4 712,2)	(2 814,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	71,4	64,8
Податок на прибуток	2300	-	(11,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	71,4	53,1

Керівник

Головний бухгалтер

Новікова О.О.

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. А

Додаток 1

до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий
звіт суб'єкта малого підприємництва"**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ**
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ** Дата (рік, місяць, число) **2019 01 01**
 Територія **"АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС"** за ЄДРПОУ **39914518**
 Організаційно-правова форма господарювання **СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ** за КОАТУУ **8038900000**
 Вид економічної діяльності **Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук** за КОПФГ **72.19**
 Середня кількість працівників, осіб **11** за КВЕД
 Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком
 Адреса, телефон: **02002, М. КИЇВ, ВУЛИЦЯ ЄВГЕНА СВЕРСТЮКА, будинок 17, офіс 610, 0445018554**

1. Баланс
на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	-	-
первісна вартість	1011	37,9	83,3
знос	1012	48,4	114,6
Довгострокові біологічні активи	1020	(10,6)	(31,3)
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	37,9	83,3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 974,5	2 406,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	8,5	321,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,0	0,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	73,9	69,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	177,3	144,1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	296,5	249,7
Усього за розділом II	1195	2 530,7	3 190,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 568,6	3 274,0

Продовження дод. А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	1,0	1,0
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	129,5	234,7
Усього за розділом I	1495	-	-
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	663,4	1 411,1
розрахунками з бюджетом	1620	86,2	103,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 688,5	1 523,7
Усього за розділом III	1695	2 438,1	3 038,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
		2 568,6	3 274,0

2. Звіт про фінансові результати за 2018 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 050,4	4 633,6
Інші операційні доходи	2120	-	150,0
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6 050,4	4 783,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 375,0)	(4 246,5)
Інші операційні витрати	2180	(557,3)	(465,7)
Інші витрати	2270	-	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(5 932,3)	(4 712,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	118,1	71,4
Податок на прибуток	2300	(21,3)	(12,9)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	96,8	58,6

Керівник

Новікова О.О.

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(ініціали, прізвище)

Витяг зі Статуту

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”, іменоване надалі “Товариство” є юридичною особою приватного права. Товариство продовжує свою діяльність на засадах угоди між Учасниками, шляхом об’єднання їх грошей, майна та підприємницької діяльності. Товариство здійснює свою діяльність на підставі цього Статуту, який є установчим документом Товариства. 1.2. Найменування Товариства українською мовою:

повне - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС” скорочене – ТОВ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”

1.4. Місцезнаходження Товариства: 02002, місто Київ, вулиця Євгена Сверстюка, будинок 17, офіс 610.

1.5. Товариство має Статутний капітал, розмір якого визначається цим Статутом. 1.6. Учасниками Товариства є фізичні особи, які підписали Статут Товариства. 1.7. Товариство є юридичною особою, має право від свого імені укладати договори та інші угоди, набувати майнових і особистих немайнових прав, вступати в зобов’язання, виступати в суді, господарському та третейському суді. 1.8. Товариство має власні основні фонди і оборотні засоби, самостійний баланс, розрахункові, валютні та інші рахунки в банках, круглу печатку, штамп і бланки зі своїм найменуванням, власні товарний знак, емблему та інші реквізити. 1.9. Взаємовідносини Учасників з Товариством регулюються цим Статутом. 1.10. Товариство здійснює свою діяльність на принципах повного госпрозрахунку, самоокупності і самофінансування.

2. ОСНОВНА МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА

2.1. Цілями діяльності Товариства є здійснення господарської діяльності з метою отримання прибутку та задоволення потреб Учасників. 2.2. Для реалізації вказаних цілей Товариство здійснює таку діяльність: - дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук; - діяльність щодо поводження з відходами; - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов’язана з ними діяльність; - діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; - діяльність у сфері архітектури; - професійна, технічна та наукова діяльність; - технічні випробовування та дослідження.

Також Товариство може здійснювати наступні види діяльності: - розробка документів, що обґрунтовують обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, організацій та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності; - розробка інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними

Продовження дод. А

джерелами; - розробка розділу «Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС)» в проектах будівництва, реконструкції та технічного переобладнання підприємства; - проведення комплексного обстеження підприємства з метою оцінки господарської діяльності на відповідність вимогам природоохоронного законодавства; - розробка документів, необхідних для отримання дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами; - складання декларації про утворення відходів; - розробка інвентаризації відходів; - складання реєстрової карти об'єкта утворення, оброблення та утилізації відходів; - розробка документів, необхідних для отримання дозволу на спецводокористування; - оформлення Паспорта водного господарства для отримання Умов на скид стічних вод в систему каналізації м. Києва;

Будівництво:

- виконання будівельно-монтажних, ремонтно-будівельних та інших пов'язаних з будівництвом робіт у галузях нового будівництва і реконструкції виробничих та цивільних будівель та споруд; - здійснення проектно-конструкторських, будівельно-монтажних, ремонтно-будівельних та інших підрядних робіт у галузі будівництва і реконструкції виробничих будівель і споруд; - загальне будівництво всіх типів будівель (нові роботи, роботи з заміни, реконструкції та відновлення); - загальні будівельні роботи під час виконання інженерних робіт, не віднесених до інших угруповань; - проектно – конструкторські роботи; Торгівля і послуги: - оптова та роздрібна торгівля промисловим обладнанням; - оптова та роздрібна торгівля будівельним обладнанням; - оптова та роздрібна торгівля паливом; - оптова торгівля автомобільним паливом, мастильними матеріалами; - оптова торгівля лісоматеріалами і будівельними матеріалами; - оптова торгівля необробленою деревиною та продуктами первинного оброблення деревини; - роздрібна торгівля паливом для автомобілів та мотоциклів; - роздрібна торгівля іншими будівельними матеріалами: цеглою, деревиною, сантехнічними виробами, листовим склом; Виробничо-господарська діяльність: - створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор, випуск лотерей; - організація та робота нічних клубів, казино, відеосалонів, залів ігрових автоматів та комп'ютерних ігор; - організація закладів відпочинку та розваг; - організація та проведення дискотек та масово-видовищних заходів; - букмекерська діяльність; - організація та проведення тоталізаторів; - утримання залів гральних автоматів; Фінансово-економічна діяльність: - проектно-кошторисний та фінансовий сервіс; - інвестиційна та холдингова діяльність; - проведення, тиражування та реалізація науково-технічних розробок; - впровадження нових технологій, включаючи заходи по захисту навколишнього середовища; - розробка і практичне здійснення спільних з зарубіжними інвесторами проектів і комерційних ініціатив; Консалтингові послуги та інформаційний бізнес:

Продовження дод. А

- розробка інвестиційних проектів та бізнес – планів; - виконання посередницьких послуг при підготовці об'єктів до приватизації; - надання послуг по лізингу, холдингу, трансферним операціям надання консультаційних інформаційних, клірингових, інжинірингових, дилерських послуг юридичним та фізичним особам; - маркетингові дослідження, холдингові, консалтингові, фортфейтингові, лізингові, факторингові інвестиційні послуги в будь-якій формі, дозволені чинним законодавством України; - участь у діяльності, що пов'язана з роздержавленням та приватизацією включаючи оцінку ефективності приватизації за дорученням держави та безпосередньо колективів підприємств, що підлягають роздержавленню; Видавнича діяльність і рекламна:

- рекламна і поліграфічна діяльність, в тому числі виготовлення рекламної продукції, проведення рекламних кампаній; - типографські послуги; - редакційно-видавнича діяльність; - підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів по заявкам підприємств і організацій; - книговидавнича справа - видання книг, брошур, буклетів та інших подібних видань; - видавництво фотографій, гравюр, естампів, поштових листівок, бланків; - видання газет, словників та енциклопедій; карт та атласів, музичних видань; Інформатика та комп'ютеризація:

- придбання інтелектуальної власності, у тому числі: ліцензій, патентів, авторських прав на перспективні розробки наукомісткої продукції з подальшим впровадженням їх у виробництво та реалізація готової продукції; - розробка впровадження та експлуатація комп'ютерних мереж, розподілених баз та банків даних та надання доступу до них на комерційній основі; - взаємодія зі світовими комп'ютерними мережами, надання доступу та широкого спектру інформаційного сервісу до світових інформаційних фондів; Діяльність лікувальних закладів:

- стоматологічна практика, стоматологічні послуги загального та спеціального характеру; - ортодонтичні послуги; - діяльність допоміжного стоматологічного персоналу: фахівців у сфері зуболікувальної терапії, фельдшерів-стоматологів при учбових закладах, стоматологів-гігієністів; - діяльність медичних лабораторій, діагностичних центрів, швидкої та невідкладної медичної допомоги; - надання медичної, хірургічної та технічної допомоги, а саме: надання діагностичних послуг, послуг з нагляду за хворими, проведення хірургічних операцій, виконання аналізів, надання невідкладної медичної допомоги, забезпечення умов перебування в лікувальних закладах: розміщення, годування тощо; 3. ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС

3.1. Товариство є юридичною особою за законодавством України і самостійно здійснює свою господарську діяльність. 3.2. Товариство набуває прав і статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації,

проведеної в порядку, встановленому чинним законодавством України. 3.3. Товариство діє на засадах повного господарського розрахунку, самофінансування та самоокупності, має самостійний баланс, розрахунковий, поточний, валютний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку зі своїм повним найменуванням на українській мові, штампи та друковані бланки встановленого зразку, може мати символіку, емблему, товарний (фірмовий) знак та інші атрибути, користування якими є виключним правом Товариства і підлягає юридичному захисту. Товариство самостійно визначає строки амортизації основних засобів виробництва. 3.4. Товариство має право, з метою досягнення чи реалізації своїх цілей та статутних завдань, від свого імені укладати угоди (договори, контракти), набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем в суді, господарському суді, третейському суді в Україні та закордоном. 4. МАЙНО, СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ І КОШТИ ТОВАРИСТВА

4.1. Товариство є власником майна, переданого йому Учасниками у власність як вклад до Статутного капіталу у вигляді внесків або додаткових внесків, одержаних доходів, продукції, виробленої Товариством в результаті господарської діяльності, а також іншого майна, придбаного та/або одержаного на підставах, не заборонених чинним законодавством України. Майном Товариства є також майно підприємств, створених Товариством, якщо інше не встановлено в установчих документах цих підприємств. Ризик випадкової загибелі або пошкодження майна, що є власністю Товариства або передане йому в користування Учасником, несе Товариство. 4.2. Товариство має право відповідно до чинного законодавства, від свого імені вільно володіти, користуватися та розпоряджатися майном, що є у його власності, згідно з призначенням майна та предметом діяльності, а також укладати договори, купувати, орендувати та відчужувати майно. 4.3. Для забезпечення діяльності Товариства за рахунок внесків Учасників створений Статутний капітал, розмір якого становить 1 000 (одна тисяча) гривень 00 копійок.

Статут ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ “АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС”

Розмір часток Учасників у Статутному капіталі Товариства визначається наступним чином: □ Мисько Ольга Олександрівна – 1 000 (одна тисяча) гривень 00 копійок, що становить 100 % Статутного капіталу Товариства, внесок у вигляді грошових коштів. 4.3.1. В рахунок свого вкладу у Статутний капітал Учасники Товариства можуть вносити рухоме та нерухоме майно, грошові кошти в національній валюті, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, права користування землею, іншими ресурсами, майном та інше, що мають грошову оцінку. Грошова оцінка вкладу Учасника Товариства здійснюється за згодою Учасників Товариства, а у випадках встановлених законом, вона підлягає незалежній експертній перевірці.

Оцінка внесків Учасників проводиться в гривнях. 4.3.2. Частина статутного капіталу, що залишилася несплаченою, підлягає сплаті протягом першого року діяльності Товариства. Якщо Учасники протягом першого року діяльності товариства не сплатили повністю суму своїх вкладів, Товариство повинне оголосити про зменшення свого статутного капіталу і зареєструвати відповідні зміни до Статуту в установленому порядку або прийняти рішення про ліквідацію Товариства. 4.4. Збільшення або зменшення розміру Статутного капіталу проводиться за рішенням Загальних Зборів Учасників в порядку, який вони встановили, а також за умов, передбачених чинним законодавством України. 5. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ

5.1. Учасники Товариства мають право: - брати участь у Загальних Зборах Учасників, обирати та бути обраним до органів управління; - брати участь в управлінні справами Товариства в порядку, визначеному в установчих документах, за винятком випадків, передбачених законодавством; - брати участь у розподілі прибутку Товариства та одержувати його частку (дивіденди). Право на отримання частки прибутку (дивідендів) пропорційно частці кожного з Учасників мають особи, які є Учасниками Товариства на початок строку виплати дивідендів; - вийти в установленому порядку з Товариства; - одержувати інформацію про діяльність Товариства, знайомитися з даними бухгалтерського обліку та звітності. На вимогу Учасника Товариство зобов'язане надавати йому для ознайомлення річні баланси, звіти Товариства про його діяльність, протоколи Загальних Зборів Учасників; - здійснити відчуження часток у статутному капіталі Товариства. Учасники можуть мати також інші права, передбачені законодавством і установчими документами Товариства. - одержати частину майна Товариства при виході або у разі ліквідації, в розмірі і порядку, передбачених установчими документами. 6. ПРАВА І ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА

6.1. Товариство здійснює свою діяльність у відповідності з виробничими, фінансовими та іншими планами, що затверджуються Загальними Зборами Учасників. 6.2. Товариство на основі вивчення кон'юнктури ринку та інших факторів організовує матеріальнотехнічне забезпечення власної діяльності шляхом придбання ресурсів на ринку товарів та послуг. 6.3. Для досягнення цілей, вказаних у даному Статуті, Товариство має право в межах, встановлених законодавством України: 6.3.1. Укладати різного роду угоди та інші юридичні акти з юридичними і фізичними особами для здійснення своєї виробничої, фінансової, науково-технічної, комерційної та іншої діяльності. 6.3.2. Самостійно встановлювати ціни на продукцію, що виробляється, і тарифи на роботи, що виконуються, на послуги, які надаються з урахуванням необхідності забезпечення самофінансування і самокупності. 6.3.3. Здійснювати фірмову торгівлю.

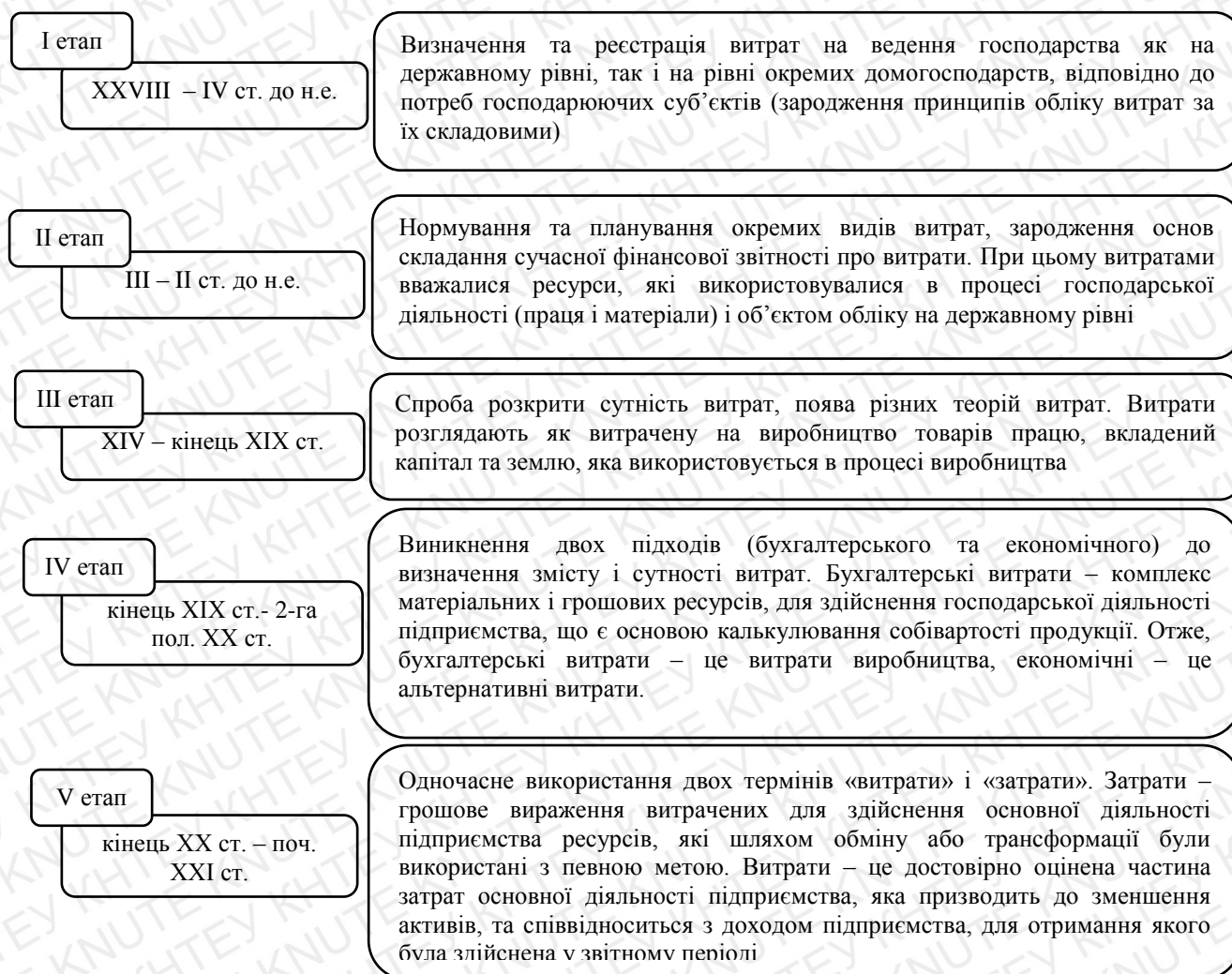

Рис.Б.1 Еволюція розвитку знань щодо сутності та змісту категорії «витрати»

Джерело: узагальнено автором за [5]

Огляд наукових шкіл (підходів) щодо визначення сутності об'єкту управління

№ пор.	Зміст об'єкту управління	Представники наукової школи
1	Трудова теорія вартості	
1.1	Витрати – витрачена на виробництво товарів праця, вкладений капітал та земля, яка використовується в процесі виробництва	Чиста теорія вартості В. Петті, П. Буагільбер, А. Сміт, Д. Рікардо
1.2	Витрати – сукупність використаних у процесі виробництва засобів виробництва та необхідної праці, робочої сили, які визначають, скільки коштує підприємству виробництво і реалізація товару	Теорія витрат виробництва Ж.-Б. Сей, К. Маркс, Ф. Енгельс
2	Витрати – своєрідна корисність. Їх вартість є похідною від вартості продукту	Теорія граничної корисності (Суб'єктивно-психологічна теорія вартості) (XIV – кінець XIX ст.) І. фон Тюнен, К. Менгер, Е. Бем-Баверк, Ф. Візер, В. Джевонс, Л. Вальрас, А. Пігу, Дж. Кларк, В. Парето
3	Витрати – затрати таких чинників виробництва, як земля, праця, капітал і організаторські здібності	Неокласична теорія вартості (Теорія цін) (кінець XIX – початок XX ст.) А. Маршал, П. Самуельсон, Є.Є. Слуцький, Е. Шмаленбах, М. Туган-Барановський

Джерело: узагальнено автором за [5]

Класифікація витрат

Напрямок класифікації (класифікаційна ознака)	Види витрат	Визначення
1	2	3
За елементами	Матеріальні витрати	<p>Матеріальні витрати – це витрати на сировину та основні матеріали, що утворюють основу вироблюваної продукції, на купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо й енергію, будівельні матеріали, запасні частини, тару й тарні матеріали, допоміжні та інші матеріали.</p> <p>Відповідно до Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, до них можна віднести витрати на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сировину та матеріали; • Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, роботи й послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій; • Паливо й енергія на технологічні цілі; • Зворотні відходи (вираховуються)
	Витрати на оплату праці	<p>Витрати на оплату праці – це витрати на заробітну плату за окладами й тарифами, премії та заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.</p> <p>Відповідно до Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, до них можна віднести витрати на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основну заробітна плата; • Додаткову заробітна плата
За моментом списання (за календарним періодом)	Поточні	Поточні витрати – це витрати, які поділяються на декілька періодів
	Моментні („единовременные”)	Моментні („единовременные”) витрати – це витрати, які списуються в момент початку експлуатації

Продовження дод. Г

1	2	3
	Відрахування на соціальні заходи	Відрахування на соціальні заходи – це витрати на відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, та відрахування на інші соціальні заходи. В Методичних рекомендаціях з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості також виділяється дана стаття під назвою „Відрахування на соціальне страхування”
	Амортизація	Амортизація – це сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів. В Методичних рекомендаціях з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості амортизація, як окрема стаття не виділяється
	Інші операційні витрати	Інші операційні витрати – це витрати на витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу елементів, наведених вище, зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування тощо. Відповідно до Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, до них можна віднести витрати на: <ul style="list-style-type: none"> • Витрати на утримання та експлуатацію устаткування; • Загальновиробничі витрати; • Втрати від браку; • Інші виробничі витрати; • Попутну продукцію (вираховується)
За статтями	Сировина та матеріали	Сировина та матеріали – це витрати на: <ul style="list-style-type: none"> • Сировину та основні матеріали, які входять до складу продукції, що виготовляється, утворюючи її основу, або є необхідними компонентами при виготовленні продукції (робіт, послуг);
		<ul style="list-style-type: none"> • Допоміжні матеріали, що використовуються при виготовленні продукції (робіт, послуг), для сприяння виробничому процесу та пакування; • Малоцінні та швидкозношувані предмети

Продовження дод. Г

1	2	3
	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, роботи й послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, роботи й послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій – це витрати на: <ul style="list-style-type: none"> • Придбання напівфабрикатів та готових комплектуючих виробів для комплектування продукції, що випускається, які потребують додаткових витрат праці з їх обробки або збирання; • Роботи і послуги виробничого характеру, які виконуються сторонніми підприємствами
	Паливо й енергія на технологічні цілі	Паливо й енергія на технологічні цілі – це витрати на всі види палива й енергії (як одержані від сторонніх підприємств та організацій, так і виготовлені на підприємстві), що безпосередньо використовуються в процесі виробництва продукції
	Зворотні відходи (вираховуються)	Зворотні відходи (вираховуються) – це витрати на сировину і матеріали, які можуть бути повторно використані з доопрацюванням або без
	Основна заробітна плата	Основна заробітна плата – це витрати на виплату основної заробітної плати, обчисленої згідно з прийнятими підприємством системами оплати праці у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників, зайнятих виробництвом продукції
	Додатково заробітна плата	Додатково заробітна плата – це витрати на виплату виробничому персоналу підприємства додаткової заробітної плати, нарахованої за роботу понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість, за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні
	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування – це витрати на: <ul style="list-style-type: none"> • Амортизаційні відрахування від вартості виробничого устаткування, цехового транспорту та інструментів, приладів зі складу основних виробничих засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів; • Утримання і експлуатація цього устаткування, що включає технічний огляд та обслуговування; • Ремонти, що здійснюються для підтримання об'єктів в робочому стані; • Сплату платежів за користування наданими в операційний лізинг об'єктами; • Утримання цехових транспортних засобів; • Інші витрати, пов'язані з утриманням та експлуатацією

Продовження дод. Г

1	2	3
	Загальновиробничі витрати	<p>Загальновиробничі витрати – це витрати на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Управління виробництвом; • Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення; • Утримання, експлуатація та ремонт, страхування, операційну оренду таких об’єктів; • Удосконалення технології й організації виробництва; • Опалення, освітлення, водопостачання та водовідведення й інші утримання виробничих приміщень; • Обслуговування виробничого процесу; • Охорону праці; • Пожежну й сторожову охорону;
		<ul style="list-style-type: none"> • Телефонний зв’язок для виробничих потреб; • Податки та збори, безпосередньо пов’язані з виробничим процесом і кількістю випущеної продукції; • Місцеві податки і збори; <p>Інші витрати цеху, дільниці</p>
	Втрати від браку	Втрати від браку – це витрати на остаточно забраковану продукцію з технологічних причин, на усунення браку, витрати що перевищують установлені норми на гарантійний ремонт і технологічні витрати
	Попутна продукція (вираховується)	Попутна продукція (вираховується) – це витрати на продукцію, одержану одночасно з основним (цільовим) продуктом в єдиному технологічному процесі
	Інші виробничі витрати	Інші виробничі витрати – це всі витрати, що не включаються до перерахованих вище статей
	Відрахування на соціальне страхування	Відрахування на соціальне страхування – це витрати на відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства, та відрахування на інші соціальні заходи

Продовження дод. Г

1	2	3
За видами діяльності	Витрати звичайної діяльності	<p>Витрати звичайної діяльності складаються з:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Операційних витрат – витрат, які виникають внаслідок здійснення основної діяльності підприємства; • Інвестиційних витрат – витрат, які виникають внаслідок здійснення інвестиційної діяльності підприємства, тобто придбання та реалізації тих необоротних активів і фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів <p>Фінансових витрати – витрат, які виникають внаслідок здійснення фінансової діяльності підприємства, тобто діяльності, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу</p>
	Витрати надзвичайної діяльності	Витрати надзвичайної діяльності – це витрати, що виникають внаслідок надзвичайних подій
За функціями діяльності	Витрати на постачання	Витрати на постачання – це витрати, які виникають в процесі придбання товарів, матеріалів, робіт чи послуг для подальшого ведення господарської діяльності
	Виробничі	Виробничі витрати – це витрати, які підприємство здійснює в процесі виробництва продукції, робіт чи послуг
	Комерційні (збутові)	Комерційні (збутові) витрати – це витрати, які виникають в процесі забезпечення збуту виробленої продукції, товарів, робіт чи послуг підприємства
	Управлінські	Управлінські витрати – це витрати, які підприємство несе на управління
За складом	Одноелементні	<p>Одноелементні витрати складаються з одного елементу витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Матеріальні витрати; • Трудові витрати; • Основні витрати
	Комплексні	Комплексні витрати складаються з кількох елементів витрат, наприклад загальновиробничі витрати
За способом віднесення до собівартості	Прямі	Прямі витрати – це витрати, які можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта обліку
	Непрямі	Непрямі витрати – це ті витрати, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта обліку

Продовження дод. Г

1	2	3
За економічною роллю у процесі виробництва	Основні	Основні витрати – витрати, які пов’язані безпосередньо з технологічним процесом виготовлення продукції; їх не можна уникнути за будь-яких умов і характеру виробництва, вони не залежать від рівня й форми організації управління.
	Накладні	Накладні витрати – витрати, які пов’язані з організацією, управлінням та обслуговуванням виробництва: <ul style="list-style-type: none"> • Адміністративні витрати; • Витрати на збут; • Інші, не пов’язані безпосередньо з процесом виробництва
За характером витрат	Виробничі	Виробничі витрати – витрати, які безпосередньо пов’язані з виробництвом продукції, робіт чи послуг
	Невиробничі	Невиробничі витрати – не пов’язані
За групуванням витрат на продукт і на період	Витрати на продукт	Витрати на продукт – це витрати, які зумовлені процесом виробництва продукції і включаються до собівартості: <ul style="list-style-type: none"> • Прямі матеріальні витрати; • Прямі витрати на оплату праці; • Інші прямі витрати; • Змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати
	Витрати на період	Витрати на період – це витрати, які не є витратами на продукт і пов’язані із забезпеченням процесу реалізації й функціонування підприємства: <ul style="list-style-type: none"> • Адміністративні витрати; • Витрати на збут; • Постійні загальновиробничі витрати
Залежно від зміни обсягу діяльності	Змінні	Змінні витрати – витрати, загальний розмір яких змінюється (зростає чи зменшується) при зміні (зростанні чи зменшенні) обсягу виробництва протягом звітного періоду.
	Постійні	Постійні витрати – витрати, загальний розмір яких практично не зміниться при зміні обсягу виробництва протягом звітного періоду: <ul style="list-style-type: none"> • Обов’язкові (умовно постійні) витрати – витрати, які мають тенденцію залишатися без змін у межах короткого періоду (кварталу, року) незалежно від обсягу діяльності; • Дискреційні (періодичні) витрати – витрати, величина, яких не пов’язана з обсягом діяльності та визначаються

Продовження дод. Г

1	2	3
	Змішані	Змішані витрати – це витрати, які мають як постійні, так і змінні складові, та змінюються не в прямій пропорції
За ефективністю управління накладним витратами	Витрати номінальної потужності	Витрати номінальної потужності – заплановані накладні витрати, які могли б бути при нульовому обсязі ділових операцій: <ul style="list-style-type: none"> • Особливі (специфічні) постійні витрати – це накладні витрати, які мають особливе відношення до конкретного підрозділу підприємства й автоматично зникають у разі його ліквідації; • Загальні витрати – накладні витрати, які існують незалежно від того, що відбувається з тим чи іншим підрозділом
	Витрати нормальної потужності	Витрати нормальної потужності – накладні витрати, при очікуваному середньому обсязі діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва
За доцільністю витрачання	Продуктивні	Продуктивні витрати – витрати, які доцільні для даних умов виробництва, тобто передбачені технологією та організацією виробництва
	Непродуктивні	Непродуктивні витрати – витрати, пов'язані з недоліками в технології та організації виробництва, тобто нестачами, витратами від браку та іншими відхиленнями
За місцем виникнення	У розрізі структурних підрозділів	Структурний підрозділ – частина підприємства, або самостійний суб'єкт господарської діяльності конкретної юридичної особи. Тобто витрати можна обліковувати: <ul style="list-style-type: none"> • За окремими виробництвами; • За цехами; • За дільницями; • За переділами; • За службами підприємства; • За іншими адміністративно відокремленими структурними підрозділами господарюючого суб'єкта
За видом продукції	На виріб	Витрати на виріб – це витрати, понесені підприємством на виготовлення певного виробу
	Типові представники виробів	Витрати на типові представники виробів – це витрати, понесені підприємством на виготовлення типового представника виробів
	На групу	Витрати на групу – це витрати, понесені підприємством на виготовлення певної групи виробів

Продовження дод. Г

1	2	3
За ефективністю використання ресурсів	Нормативні	Нормативні витрати – витрати, що передбачені нормативом
	Фактичні	Фактичні витрати – витрати, які мали місце у звітному періоді
За охопленням плану	Планові	Планові витрати – витрати, які передбачені кошторисом витрат на виробництво
	Непланові	Непланові витрати включають втрати від браку, втрати внаслідок простоїв та інші втрати, які є непродуктивними витратами
За терміном виникнення та способом їх віднесення до собівартості	Фактичні	Фактичні витрати – витрати, які забезпечили фактичний дохід і втратили здатність приносити вигоду в майбутньому
	Планові	Планові витрати – витрати, які не існували в поточному періоді, але включаються в фактичну собівартість продукції в плановому розмірі
	Прогнозні	Прогнозні витрати – витрати, які використовуються для прогнозування майбутньої діяльності
За стратегічними напрямками	Короткострокові	Короткострокові витрати – витрати, які мають безпосереднє відношення до прийняття рішень у процесі поточної діяльності
	Довгострокові	Довгострокові витрати – витрати, які мають відношення до прогнозування майбутньої діяльності підприємства
За ступенем контрольованості	Контрольовані	Контрольовані витрати – витрати, розмір яких знаходиться під впливом відповідальної особи
	Неконтрольовані	Неконтрольовані витрати – витрати, розмір яких не підконтрольний відповідальній особі
За значенням для прийняття управлінських рішень	Релевантні	Релевантні витрати – витрати, які на розмір яких можна вплинути шляхом прийняття відповідного управлінського рішення
	Нерелевантні	Нерелевантні витрати – витрати, на розмір яких не можна вплинути шляхом прийняття відповідного управлінського рішення

Продовження дод. Г

1	2	3
За моментом виникнення	Поточні	Поточні витрати – це витрати, які відносяться до виробництва і реалізації продукції даного періоду
	Майбутнього періоду	Витрати майбутнього періоду – це витрати, здійснені в поточному періоді, але які підлягають включенню до собівартості продукції, що випускатиметься в наступні звітні періоди (наприклад, витрати на освоєння цехів, що вводяться в експлуатацію, на підготовку і освоєння нових видів продукції на діючих підприємствах)
	Прийдешні („предстоящие“)	Прийдешні („предстоящие“) витрати – це витрати, які ще не здійснені в поточному звітному періоді, але для правильного відображення фактичної собівартості мають включатися в витрати виробництва за даний звітний період у плановому розмірі (витрати на оплату відпусток працівників, виплату одноразової винагороди за вислугу років та інші витрати, що мають періодичний характер)
За періодом отримання вигоди	Вичерпані	Вичерпані витрати – витрати, які мали місце для отримання доходу в звітному періоді
	Невичерпані	Невичерпані витрати – витрати, які були понесені у звітному періоді для отримання вигоди в майбутніх періодах
Стосовно об'єкта оподаткування	Валові	Валові витрати – це витрати, які визнаються валовими витратами
	Подвійного призначення	Витрати подвійного призначення – це витрати, які можуть бути включені до валових витрат за існуванням відповідного обґрунтування
	Не валові	Не валові витрати – це витрати, які ніколи не будуть включені до валових витрат
За функціями управління	Для прогнозування, планування і контролю	<p>Для прогнозування, планування і контролю використовують такі види і ознаки витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Короткострокові і довгострокові; • Фактичні, планові, прогнозні; • Планові й непланові; • Підконтрольні і невідконтрольні; • Фактичні і планові; • За місцями виникнення

Закінчення дод. Г

1	2	3
	Для оцінки запасів та визнання фінансового результату	<p>Для оцінки запасів та визнання фінансового результату використовують такі види і ознаки витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прямі і непрямі; • Основні і накладні; • На продукт і на період; • Елементи і статті витрат
	Для аналізу прийняття управлінських рішень	<p>Для аналізу прийняття управлінських рішень використовують такі види і ознаки витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планові і фактичні; • За місцем виникнення; • Продуктивні і непродуктивні; • Релевантні і нерелевантні; • Додаткові і маржинальні; • Дійсні і альтернативні; • Постійні і змінні

Джерело: узагальнено автором за [38]

Характеристика діючої нормативно-правової бази з обліку витрат підприємства малого бізнесу

Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3
<p>Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями законом N2756-VI (2756-17) від 02.12.2010)</p>	<p>Загальні положення; державне регулювання обліку та звітності; організація бухгалтерського обліку; фінансова звітність</p> <p>Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку. Загальні вимоги до фінансової звітності</p>	<p>Визначення термінів, принципи бухгалтерського обліку, організація та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, інвентаризація, загальні вимоги до фінансової звітності.</p> <p>Регламентує організацію обліку витрат та відображення результатів обліку у фінансовій звітності</p>
<p>Господарський кодекс України. ВР України від 16.01.2003р. №436 IV</p>	<p>Встановлює відповідно до конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності</p>	<p>Відповідність господарської діяльності підприємства чинному законодавству</p>
<p>Інструкція “Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій” МФУ №291 від 30.11.99 р.</p>	<p>Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств</p>	<p>Для організації бухгалтерського обліку</p>
<p>Про затвердження типових форм первинного обліку. Наказ міністерства статистики України від 29.12. 95 №352</p>	<p>Впровадження типових форм первинного обліку</p>	<p>Для правильності оформлення первинних документів по відображенню витрат виробництва</p>

Продовження дод. Д

1	2	3
Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати“ МФУ від 28.10.98р. № 1706	Засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності	Для організації обліку операцій, пов'язаних з витратами підприємства
П(С)БО 7 «Основні засоби» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009 року N 1125)	Загальні положення; визнання і оцінка, переоцінка й амортизація основних засобів та їх вибуття	Поняття зносу, оцінка основних засобів та їх переоцінка й вибір методу амортизації (методи нарахування), розкриття інформації про основні засоби в фінансовій звітності
П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009 року N 1125)	Основні положення; визнання і оцінка, переоцінка й амортизація нематеріальних активів та розкриття інформації в фінансовій звітності	Оцінка нематеріальних активів та їх переоцінка й амортизація (методи нарахування), розкриття інформації про нематеріальні активи в фінансовій звітності
П(С)БО 9 «Запаси» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11 грудня 2006 року N 1176)	Визначення, початкова оцінка та оцінка вибуття запасів; розкриття інформації в фінансовій звітності	Визначення чистої вартості реалізації запасів, оцінка вибуття запасів, оцінка за нормативними затратами
П(С)БО 15 «Дохід» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009 року N 1125)	Визнання і класифікація та оцінка доходу; розкриття інформації в фінансовій звітності	Використано в роботі критерії визнання доходу, відображення інформації про дохід в фінансовій звітності
П(С)БО 7 «Основні засоби» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25 вересня 2009 року N 1125)	Загальні положення; визнання і оцінка, переоцінка й амортизація основних засобів та їх вибуття	Поняття зносу, оцінка основних засобів та їх переоцінка й вибір методу амортизації (методи нарахування), розкриття інформації про основні засоби в фінансовій звітності
П(С)БО 31 «Фінансові витрати» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 року N 415)	Загальні положення; капіталізація фінансових витрат, розкриття інформації про фінансові витрати у звіті про фінансові результати	Визначення фінансових витрат, капіталізації фінансових витрат, кваліфікаційного активу, розкриття інформації у звіті про фінансові результати

Закінчення дод. Д

1	2	3
П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 2 липня 2007 року N 779)	Загальні положення, визнання та оцінка інвестиційної нерухомості, розкриття інформації у примітках до фінансової звітності	Витрати пов'язані з інвестиційною діяльністю, розкриття інформації про інвестиційну нерухомість у примітках до фінансової звітності
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" (П(С)БО 11) затверджено наказом Мінфіну від 31 січня 2000 року № 20	Загальні положення, визнання зобов'язань	Розкриття інформації про зобов'язання у примітках до фінансової звітності
Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (затверджено наказом Державного комітету промислової політики України від 9 липня 2007 року N 373)	Завдання і принципи калькулювання; типові форми первинних облікових документів	Калькулювання, собівартість, первинні документи, кореспонденція рахунків
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку (затверджено Наказом Міністерства фінансів України 24 травня 1995 р. № 88)	Первинні документи; облікові реєстри, зберігання документів	Первинні документи та облікові реєстри, їх заповнення, умови та строки зберігання

Джерело : узагальнено автором за [10, 28-35, 38,39]

Огляд спеціальної літератури з питання з обліку витрат підприємства

Джерело	Використання в роботі для удосконалення обліку та оподаткування
1	2
Завгородний В.П. Автоматизація бухгалтерського учета, контролю, аналізу та аудиту / В.П. Завгородний. – К.: А.С.К., 1998. – 768 с.	Дослідження методології бухгалтерського обліку в умовах автоматизованої обробки інформації та формування шляхів удосконалення проведення внутрішнього, зовнішнього аудиту з використанням спеціального програмного забезпечення.
Грабова Н. М. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. М. Грабова, Ю. Г. Кривоносов. - 3-тє вид., доп. - К. : А.С.К., 2001. - 416 с.	Формування напрямків удосконалення обліку витрат на підприємстві відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" та прийнятих Положень (стандартів) з бухгалтерського обліку.
Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності : Навч. - метод. посібник / Н. М. Ткаченко. - К. : А.С.К., 1996. - 512 с.	Формування, викладення економічного змісту витратних рахунків для удосконалення обліку витрат на підприємстві відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні"
Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. - підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. -912 с.	Дослідження методологічного ведення обліку витрат з урахуванням вимог для удосконалення обліку витрат на підприємстві відповідно до прийнятих Положень (стандартів) з бухгалтерського обліку.
Будько О.В. Фінансовий облік. Навчальний посібник / О.В. Будько. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011. – 336 с.	Аналіз обліку, методів формування і розподілу витрат, документообігу при формуванні витрат підприємства.
Скрипник М.І. Методи обліку витрат і методи калькулювання: сутність і співвідношення понять / М.І. Скрипник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжн. зб-к наук. праць. – 2009. – № 2 (14). – С. 202–206.	Дослідження управлінського обліку як передумову для правильного і обґрунтованого обліку.
Ефективний управлінський облік: оптимізація рішень та створення успішних організацій – CGMA, AICPA URL: https://www.cgma.org/content/dam/cgma/resources/reports/download.pdf .	Дослідження управлінського обліку в Україні для удосконалення питання обліку на даному підприємстві.
Олійник О.В. Системний підхід до управління витратами / О.В. Олійник // Стратегія економічного розвитку України. – 2013. – № 33. – С. 258–264.	Дослідження управлінського обліку для уникнення втрат на даному підприємстві.

1	2
<p>Кім Г.С., Сопко, В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посібник / Кім Г.С., Сопко, В.В., Кім С.Г. – К.: ЦНЛ, 2005.- 440 с.</p>	<p>Дослідження первинного та аналітичного обліку на підприємстві.</p>
<p>Гладких Т.В. Фінансовий облік: Навч. посібник / Гладких Т.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 480 с</p>	<p>Аналіз формування витрат в системі управлінського обліку.</p>
<p>Гарасим П.М., Кізіма А.Я. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей: навч. посібн. / За ред. Хомина П.Я. – Тернопіль: Астон, 2005. - 288 с.</p>	<p>Аналіз використання даних звіту про собівартість продукції, звіту про фінансово-майновий стан підприємства, звіту з праці, а також планових й звітних калькуляцій по окремих видах продукції та відповідних даних бухгалтерського обліку (даних синтетичного та аналітичного обліку витрат), матеріали ревізій і спеціальних обстежень</p>
<p>Хамидуллина, Г.Р. Управление затратами: планирование, учет, контроль и анализ издержек обращения / Г.Р. Хамидуллина. – М.: Издательство «Экзамен», 2004. – 352 с.</p>	<p>Аналіз ефективності управлінської діяльності за умови виконання прийнятого рішення своєчасно, що контролюється для установлення правильності, законності та доцільності проведених заходів. Аналіз контролю за витратами залежно від часу проведення - попередній, поточний і наступний.</p>
<p>Півнюк, О. П. (2010) Облік витрат операційної діяльності на підприємствах в умовах глобалізації економіки України. Фінансова система України. Наукові записки. Серія “Економіка” (Вип.13). pp. 150-156.</p>	<p>Дослідження бухгалтерського та податкового обліку загальновиробничих, адміністративних та витрат на збут в операційній діяльності, досліджено зарубіжний досвід відображення в обліку цих витрат.</p>
<p>Ромашка О.М. Оцінка та облік витрат за міжнародними стандартами звітності / О.М. Ромашка // Університет економіки та права «КРОК». – 2014. – №5. – С. 198 – 201.</p>	<p>Дослідження поглядів вчених-економістів щодо змісту поняття «витрати», відображення витрачання ресурсів, удосконалення теорії витрат за міжнародними стандартами.</p>
<p>Грицай О. Удосконалення обліку витрат діяльності промислового підприємства / О. Грицай // Науковий клуб. – 2015. – №2. – С. 45-47.</p>	<p>Дослідження та оцінка підходів до категорійних тлумачень, класифікації та розгляду інших проблемних питань, пов'язаних з організацією обліку витрат.</p>

1	2
Гриліцька А.В. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності/ А.В. Гриліцька, О.М. Хавроненко// Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – Випуск 14. – 2016. – с.928-931.	Досліджено поділ витрат від операційної діяльності, що дає змогу охопити всі господарські операції, які здійснює підприємство, основні завдання організації бухгалтерського обліку витрат від операційної діяльності.
Матюха М.М. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства / М.М. Матюха // Ефективна економіка. – 2015. – №11. – С.31-32.	Огляд сучасного стану обліку витрат діяльності підприємства, визначення переваг та недоліків нинішнього стану і пропозиція напрямків розвитку переваг із метою його вдосконалення.
Кудлак В.Я. Сутність на структура витрат підприємства/Кудлак В.Я, Мессарош А.В//Актуальні задачі сучасних технологій –2017. – с. 189-190.	Аналіз порівняння визначення та відображення витрат за національними та міжнародними стандартами, аналіз поглядів науковців на визначення поняття «витрати».
Сулима М.О Організація бухгалтерського облік унавч. посібник / О. П. Кундря-Висоцька, О. В. Москаленко, О. М. Сулима. – К. : УБС НБУ- 2015.- 301 с.	Аналіз багатокритеріальної класифікації витрат відповідно до сучасних умов господарювання промислового підприємства.
Верига Ю. А. Сутність та класифікація витрат підприємств торгівлі: теорія і практика / Ю. А. Верига. – URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_2/statti/25.htm	Дослідження чинних у зарубіжній та вітчизняній практиці класифікації витрат підприємства.
Голод В. Л. Порівняльна характеристика оцінки та визнання витрат відповідно до національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / В. Л. Голод. – URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2012_1/u1201go2.pdf .	Дослідження оцінки та визнання витрат відповідно до національних і міжнародних стандартів.
Кравченко О.В. Обґрунтування оптимальної моделі управління витратами URL: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/simple-search?query	Аналіз класифікації витрат в системі управлінського обліку.

Джерело : узагальнено автором за [5]

Додаток Ж

Кореспонденція рахунків з обліку адміністративних витрат на ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

№ п.п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1.	Нараховано амортизацію по основних засобах і нематеріальних активах адміністративного призначення	92 «Адміністративні витрати»	13 «Знос необоротних активів»
2.	Віднесено виробничі запаси на адміністративні витрати	92 «Адміністративні витрати»	20 «Виробничі запаси»
3.	Передано в експлуатацію малоцінні та швидкозношувані предмети адміністративного призначення	92 «Адміністративні витрати»	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»
4.	Оплачені адміністративні витрати із каси підприємства	92 «Адміністративні витрати»	30 «Каса»
5.	Оплачені адміністративні витрати із розрахункового рахунку підприємства	92 «Адміністративні витрати»	31 «Рахунки в банках»
6.	Списано витрати по відрядженню на адміністративні витрати	92 «Адміністративні витрати»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»
7.	Віднесено частину витрат майбутніх періодів на адміністративні витрати	92 «Адміністративні витрати»	39 «Витрати майбутніх періодів»
8.	Проведено нарахування на заробітну плату до фонду забезпечення виплат відпусток	92 «Адміністративні витрати»	471 «Забезпечення виплат відпусток»
9.	Віднесено вартість робіт і послуг підрядників на адміністративні витрати	92 «Адміністративні витрати»	63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»
10.	Проведено нарахування на заробітну плату до фондів соціального страхування	92 «Адміністративні витрати»	65 «Розрахунки за страхуванням»
11.	Нараховано заробітну плату працівникам адміністративного персоналу	92 «Адміністративні витрати»	66 «Розрахунки з оплати праці»
12.	Віднесено на адміністративні витрати вартість робіт і послуг, виконаних дочірніми підприємствами	92 «Адміністративні витрати»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
13.	Віднесено на адміністративні витрати суми витрат за елементами (за умови використання рахунків 8 класу)*	92 «Адміністративні витрати»	80 «Матеріальні витрати» 81 «Витрати на оплату праці» 82 «Відрахування на соціальні заходи» 83 «Амортизація» 84 «Інші операційні витрати»
14.	Списано адміністративні витрати на фінансові результати	791 «Результат основної діяльності»	92 «Адміністративні витрати»

Джерело : складено автором за даними ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

**Кореспонденція рахунків з обліку витрат на збут на
ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»**

№ п.п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
2.	Віднесено до витрат на збут вартість пакувальних матеріалів	93 «Витрати на збут»	20 «Виробничі запаси»
4.	Витрати по відрядженню віднесено до витрат на збут	93 «Витрати на збут»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»
5.	Віднесено частину витрат майбутніх періодів до витрат на збут (оренда приміщення)	93 «Витрати на збут»	39 «Витрати майбутніх періодів»
6.	Проведено нарахування на заробітну плату працівників збуту до фонду забезпечення виплат відпусток	93 «Витрати на збут»	471 «Забезпечення виплат відпусток»
7.	Проведено нарахування на заробітну плату працівників збуту до фондів соціального страхування	93 «Витрати на збут»	65 «Розрахунки за страхуванням»
8.	Нараховано заробітну плату працівникам збуту	93 «Витрати на збут»	66 «Розрахунки з оплати праці»
9.	Віднесено витрати по рекламі до витрат на збут	93 «Витрати на збут»	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
10.	Віднесено до витрат на збут суми витрат за елементами (за умови використання рахунків 8 класу) *	93 «Витрати на збут»	80 «Матеріальні витрати» 81 «Витрати на оплату праці» 82 «Відрахування на соціальні заходи» 83 «Амортизація» 84 «Інші операційні витрати»
11.	Списано витрати на збут на фінансові результати	791 «Результат основної діяльності»	93 «Витрати на збут»

Джерело : складено автором за даними ТОВ «АЕРО-ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС»

Закінчення дод. И

Розділ III. Облік доходів і фінансових результатів (рахунки 44, 70, 79,)

№ з/п	Показники	Сальдо		3 кредиту рахунків 44, 70, 74, 79 в дебет рахунків											Сальдо		Усього доходів з початку року	
		Дебет	Кредит	Усього за дебетом	30	31	36	40	70	10, 13, 14, 15, 18, 20, 23, 26, 35, 44, 47, 55, 64, 66, 68, 69, 79					Усього за кредитом	Дебет		Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Усього доходів від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг:																	
1.1	Доходи від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг						480										480	
1.3	Вирахування з доходу																	
2	Усього інших доходів:																	
2.1	Інші доходи операційної діяльності																	
2.2	Фінансові доходи																	
2.3	Доходи від участі в капіталі																	
2.4	Інші доходи діяльності																	
3	79 Фінансові результати													30				
4	44 Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)		30															

Джерело : удосконалено автором за [17]

1С:Предприятие - АЕРО-ЕКОЛОГЯ ПЛЮС

Файл Правка Операції Банк Каса Покупка Продаж Склад Виробництво ОЗ НМА Зарплата Кадри Звіти Податковий облік Підприємство Сервіс Вікна Довідка

Показати панель функцій Вести господарську операцію Швидке освоєння Поради

Операції (бухгалтерський і податковий облік)

Діт Додати

Організація: _____

Дата	Номер	Організація	Сума операції	Зміст
31.10.2015 12:00:11	АП000000004	АЕРО-ЕКОЛОГЯ ПЛЮС	108 639,14	
30.11.2015 12:00:24	АП000000005	АЕРО-ЕКОЛОГЯ ПЛЮС	13 448,09	

№	Рахунок Дт	Субконто Дт	Кількість Дт	Под. призн. Дт	Рахунок Кт	Субконто Кт	Кількість Кт	Под. призн. Кт	Сума
			Валюта Дт	Сума (п/о) Дт			Валюта Кт	Сума (п/о) Кт	Зміст
			Вал. сума Дт					Вал. сума Кт	Номер журналу
Ar Kt	1	903	Розробка документів		231	Адміністрація		Обл. НДС	6 750,00
			Себестоимость реал...			Розробка документів			
Ar Kt	2	903	Розробка документів		231	Адміністрація		Обл. НДС	2 722,48
			Себестоимость реал...			Розробка документів			
			Прямые производств...			Прямые производств...			
Ar Kt	3	903	Розробка документів		231	Виробництво		Обл. НДС	3 975,61
			Себестоимость реал...			Розробка документів			
						Прямые производств...			

Рис. ІІ Облік виробництва в системі 1С Підприємство